

Bruselj, 4. december 2025
(OR. en)

15573/25

CORDROGUE 153
SAN 751
JAI 1848
RELEX 1511
EUDA
EUROPOL

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	4. december 2025
Prejemnik:	Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije
Št. dok. Kom.:	COM(2025) 743 final
Zadeva:	SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU o strategiji EU na področju drog

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2025) 743 final.

Priloga: COM(2025) 743 final

Bruselj, 4.12.2025
COM(2025) 743 final

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

o strategiji EU na področju drog

UVOD

Pred Evropo so veliki varnostni, zdravstveni in socialni izzivi, povezani z nedovoljenim prometom s prepovedanimi drogami in njihovo uporabo. To močno vpliva na varnost naših mest in lokalnih skupnosti. Rastoči, dobro razviti in nasilni trgi z drogami prispevajo k povečevanju kriminala, odvisnosti, primerom prevelikega odmerjanja, širjenju nalezljivih bolezni¹ ter degradaciji okolja, s čimer destabilizirajo skupnosti² in obremenjujejo javne vire.

Proizvodnja prepovedanih drog, nedovoljen promet z njimi in njihova distribucija so **rastoča in razvijajoča se globalna kriminalna dejavnost**. V EU se polovica najnevarnejših kriminalnih mrež ukvarja z nedovoljenim prometom s prepovedanimi drogami, več kot dve tretjini pa jih uporablja nasilje³. **Tokovi kokaina v evropska pristanišča**, bodisi neposredno iz Latinske Amerike bodisi skozi Zahodno Afriko, so se v zadnjih letih dramatično povečali⁴. **Kriminalne mreže uporabljajo informacijske tehnologije in prilagajajo svoje načine delovanja**, da bi se izognile odkritju in se prilagodile kontrolam. Svoje operacije nedovoljenega prometa s prepovedanimi drogami razširjajo na manj nadzorovane poti ter širijo svojo prisotnost na spletu, pri čemer izkoriščajo platforme za e-trgovanje in družbene medije ter orodja za anonimizacijo in šifriranje. Preusmerjajo predhodne sestavine za prepovedane droge in trgujejo z njimi, vključno z dizajnerskimi predhodnimi sestavinami, ter iz njih proizvajajo sintetične droge. Ti člani kriminalnih združb se infiltrirajo v družbo **z uporabo nasilja, tudi mladoletniškega**, stopnjujejo negotovost javnosti ter destabilizirajo skupnosti, družine in gospodarstva.

Uporaba drog še naprej pomeni resen **zdravstveni izziv v EU**, pri čemer so posebej prizadeti mladi. Z naraščajočo uporabo kokaina ter pojavom novih psihoaktivnih snovi se povečujejo **tveganja zastrupitev** in smrti, povezanih z drogami, ki jih je bilo leta 2023 skoraj 7 500⁵. Zaradi teh trendov so sistemi spremljanja vse bolj obremenjeni, kar **otežuje učinkovito zdravljenje in izvajanje ukrepov za zmanjševanje škode**. Tudi socialno integrirane skupine vse pogosteje uporabljajo stimulatívne droge, kot je kokain, s čimer tvegajo resne zdravstvene posledice in dolgoročno škodo. Zaradi uporabe drog sta ogroženi zdravstvena in socialna stabilnost različnih skupin, zlasti tistih v ranljivem položaju.

Nazadnje, **proizvodnja prepovedanih drog in nedovoljen promet z njimi škodujeta okolju** zaradi odlaganja strupenih kemičnih odpadkov in uničevanja habitatov, kar posega v življenjski prostor lokalnih skupnosti ter predstavlja izziv za organe preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj pri varnem uničenju laboratorijev za proizvodnjo drog in razgradnji odlagališč odpadkov.

S temi izzivi, ki vplivajo tudi na vsakdanje življenje državljanek in državljanov, se srečujejo vse države članice. V nedavni raziskavi Eurobarometer so štirje od desetih anketirancev poročali, da

¹ Agencija Evropske unije za droge (EUDA) (2025), *European Drug Report 2025. Trends and Developments* (Evropsko poročilo o drogah za leto 2025: trendi in razvoj).

² Evropska komisija (2024), *Eurobarometer survey on the impact of drugs on local communities* (Raziskava Eurobarometer o vplivu drog na lokalne skupnosti).

³ Europol (2024), *Decoding the EU's most threatening criminal networks* (Razkrinkanje najnevarnejših kriminalnih mrež v EU).

⁴ Urad Združenih narodov za droge in kriminal (UNODC) (2025), *World Drug Report* (Svetovno poročilo o drogah).

⁵ EUDA (2025), *Evropsko poročilo o drogah za leto 2025: trendi in razvoj*.

sta nedovoljen promet in uporaba prepovedanih drog resni težavi na njihovem območju, več kot tretjina anketirancev pa je menila, da so se težave v zadnjih letih povečale⁶.

Evropska unija potrebuje ambiciozno politiko na področju drog za obravnavanje vse večjih izzivov, povezanih z uporabo prepovedanih drog in nedovoljenim prometom z njimi. Komisija s to strategijo določa pot naprej, katere cilj je **zaščititi dobrobit državljanek in državljanov, okrepiti javno zdravje in zagotavljati varnost**, hkrati pa spodbujati **večdisciplinarne pristope k preprečevanju škode, krepitvi odpornih in uspešnih skupnosti ter varstvu okolja**. Strategija bo okrepila **pripravljenost EU in njeno odzivanje na sedanje in prihodnje izzive, povezane z drogami**.

⁶ Evropska komisija (2024), *Eurobarometer survey on the impact of drugs on local communities* (Raziskava Eurobarometer o vplivu drog na lokalne skupnosti).

OKVIR STRATEGIJE NA PODROČJU DROG: CILJI IN VODILNA NAČELA

Ob ponovni potrditvi zavezanosti EU **uravnoveženemu in večdisciplinarnemu pristopu** je namen strategije zmanjšati uporabo drog ter se boriti proti organiziranemu kriminalu z okrepitvijo zdravstvenih, socialnih in varnostnih ukrepov, ki temeljijo na **znanstvenih dokazih**. Organizirane kriminalne združbe izkoriščajo pravne vrzeli in razlike v politikah, razmere na področju **drog** pa se tako hitro spreminjajo. Strategija je zato zasnovana tako, da spodbuja **celosten pristop** k politiki na področju drog in predvideva usklajevanje na ravni EU ter nacionalni, regionalni in lokalni ravni. Povezuje varnostne, zdravstvene in socialne odzive za zaščito pred morebitnimi krizami zaradi drog ter tako zagotavlja zaščito državljanov in skupnosti ter zmanjševanje škode.

Strategija spodbuja celovito sodelovanje deležnikov na podlagi **vsedružbenega pristopa**, krepki sektorsko in partnersko sodelovanje ter dejavno vključuje civilno družbo.

Glede na prepletenost proizvodnje, nedovoljenega prometa in uporabe drog ter na čezmejno naravo izzivov, povezanih s stanjem na področju drog, strategija spodbuja **usklažene mednarodne odzive** v sodelovanju z globalnimi partnerji. Cilj strategije je oblikovati politiko na področju drog na ravni EU in **nacionalni** ravni ter usmerjati sodelovanje EU **na mednarodni ravni**.

Temelji na **petih stebrih**, katerih namen je:

(1) **izboljšati pripravljenost EU in držav članic za predvidevanje in odzivanje** na zdravstvene in varnostne grožnje, povezane z drogami;

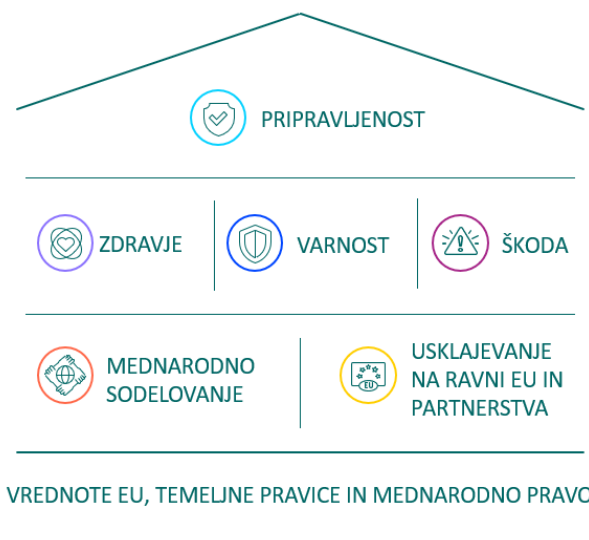
(2) **varovati javno zdravje** z uporabo z dokazi podprtih pristopov preprečevanja in zdravljenja;

(3) **izboljšati varnost in zaščititi družbo** z obravnavanjem proizvodnje drog in nedovoljenega prometa s prepovedanimi drogami ter z bojem proti infiltraciji kriminala;

(4) **obravnavati škodo, povezano z drogami**, z ukrepi za zaščito posameznikov in družbe, ki se nanašajo tako na zdravstveno stanje posameznikov kot na socialno in okoljsko škodo, in

(5) **oblikovati trdna partnerstva** za obravnavanje stanja na področju drog, zlasti s tretjimi državami in regijami.

Strategija **temelji na vrednotah EU⁷ in temeljnih pravicah, določenih v Listini EU o temeljnih pravicah⁸**. Temelji na mednarodnem pravu, predvsem na mednarodnih konvencijah o nadzoru nad drogami in Ustanovni listini Združenih narodov, ter se izvaja v skladu z mednarodnim pravom o človekovih pravicah. Usklajena je z zavezami na svetovni ravni, kot so sklepni dokument

⁷ Zlasti tistih iz člena 2 Pogodbe o Evropski uniji.

⁸ Listina Evropske unije o temeljnih pravicah, UL C 326, 26.10.2012, str. 391.

izrednega zasedanja Generalne skupščine Združenih narodov iz leta 2016⁹, ministrska izjava iz leta 2019¹⁰, deklaracija na visoki ravni o vmesnem pregledu leta 2024¹¹ in agenda ZN za trajnostni razvoj do leta 2030¹².

Strategija temelji na rezultatih vrednotenja strategije in akcijskega načrta EU na področju drog za obdobje 2021–2025¹³, v katerih sta bila poudarjena pomen strategije in potreba po pristopu, ki je usmerjen k rezultatom. Opira se na spremljanje stanja na področju drog, ki ga izvajajo ustrezne agencije EU, zlasti Agencija Evropske unije za droge (EUDA), ki je splošno priznana kot središče znanstvene odličnosti na področju vprašanj, povezanih z drogami, in ki ji je bila z okrepljenim mandatom dodeljena nova ključna vloga pri krepitvi pripravljenosti Unije¹⁴, ter Europol, ki zagotavlja zanesljive analize na podlagi obveščevalnih podatkov v podporo preprečevanju, odkrivanju in preiskovanju kaznivih dejanj. Strategija vključuje pomembne prispevke v okviru stalnega dialoga z državami članicami in namenskih delavnic v pripravljalnem telesu Sveta, pristojnem za politiko na področju drog, ter dragocene prispevke skupin civilne družbe, kot je forum civilne družbe o drogah. Strategija je ključni rezultat evropske strategije notranje varnosti (ProtectEU)¹⁵ in je usklajena s strategijo za unijo pripravljenosti¹⁶, evropsko zdravstveno unijo¹⁷, vključno z okrepljenim okvirom EU za zdravstveno varnost¹⁸, ter predlogom Komisije o novih pravilih o predhodnih sestavinah za prepovedane droge¹⁹.

Komisija ob upoštevanju rezultatov vrednotenja, ki so pokazali potrebo po predlaganju **operativnega odziva** na stanje na področju drog, strategijo dopolnjuje z namenskim **akcijskim načrtom EU za boj proti nedovoljenemu prometu s prepovedanimi drogami**, s katerim želi razbiti organizirane kriminalne mreže, odgovorne za nedovoljen promet s prepovedanimi drogami,

⁹ Sklepni dokument izrednega zasedanja Generalne skupščine Združenih narodov (UNGASS) o svetovni problematiki drog iz leta 2016: „Our joint commitment to effectively addressing and countering the world drug problem“ (Skupna zaveza za učinkovito obravnavo svetovne problematike drog in boj proti njej).

¹⁰ „Ministerial declaration of 2019 on strengthening our actions at the national, regional, and international levels to accelerate the implementation of our joint commitments to address and counter the world drug problem“ (Ministrska deklaracija iz leta 2019 o krepitvi ukrepov na nacionalni, regionalni in mednarodni ravni za pospešitev izvajanja skupnih zavez za obravnavo svetovne problematike drog in boj proti njej).

¹¹ „High-level declaration by the Commission on Narcotic Drugs on the 2024 midterm review, following up to the Ministerial Declaration of 2019“ (Deklaracija na visoki ravni Komisije ZN za droge o vmesnem pregledu leta 2024, ki sledi ministrski deklaraciji iz leta 2019).

¹² Generalna skupščina Združenih narodov, Generalna skupščina ZN, Spreminjamo naš svet: agenda za trajnostni razvoj do leta 2030, A/RES/70/1, 21. oktober 2015.

¹³ Delovni dokument služb Komisije Povzetek vrednotenja strategije EU na področju drog za obdobje 2021–2025 in akcijskega načrta EU na področju drog za obdobje 2021–2025, SWD(2025) 188 final; delovni dokument služb Komisije Vrednotenje strategije EU na področju drog za obdobje 2021–2025 in akcijskega načrta EU na področju drog za obdobje 2021–2025, SWD(2025) 187 final.

¹⁴ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/ip_23_1936.

¹⁵ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij ProtectEU: evropska strategija notranje varnosti, COM(2025) 148 final.

¹⁶ Skupno sporočilo Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o evropski strategiji za unijo pripravljenosti, JOIN(2025) 130 final.

¹⁷ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij Evropska zdravstvena unija: skupna prizadevanja za zdravje ljudi, COM(2024) 206 final.

¹⁸ Uredba (EU) 2022/2371 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. novembra 2022 o resnih čezmejnih grožnjah za zdravje in razveljavitvi Sklepa št. 1082/2013/EU (Besedilo velja za EGP), UL L 314, 6.12.2022, str. 26.

¹⁹ Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremljanju in nadzoru predhodnih sestavin za prepovedane droge ter razveljavitvi uredb (ES) št. 273/2004 in (ES) št. 111/2005, COM(2025) 747 final.

ter se osredotočiti na njihove poti in kriminalne metode. Akcijski načrt, ki temelji na prednostnih nalogah, opredeljenih v strategiji, določa nujne konkretne ukrepe, ki jih je treba sprejeti na ravni EU v obdobju 2026–2030. Vsebuje 19 operativnih ukrepov, ki so namenjeni predvsem izpolnitvi strateške zaveze za okrepitev varnosti EU, pa tudi izboljšanju pripravljenosti, obravnavanju škode, ki jo povzroča novačenju mladih, ter oblikovanju trdnih partnerstev za obravnavanje nedovoljenega prometa s prepovedanimi drogami.

I. IZBOLJŠANJE PRIPRAVLJENOSTI IN ODZIVANJA

Dinamika ponudbe in povpraševanja po prepovedanih drogah se hitro spreminja, nanjo pa pomembno vplivajo vplivne globalne kriminalne mreže, geopolitične razmere in tehnološki razvoj²⁰. Nabor novih, potencialno bolj strupenih in zasvajajočih psihoaktivnih snovi se hitro širi, kar povečuje tveganje zastrupitve in smrti, povezane z drogami. Krepitev pripravljenosti Evrope na področju zdravja, socialnih zadev in varnosti v zvezi z drogami je ključnega pomena.

Strateška prednostna naloga 1: okrepitev pripravljenosti EU za obravnavanje groženi, povezanih z drogami

EU mora okrepiti spremljanje stanja na področju drog v EU s posodobitvijo sistemov in mrež za zbiranje, analizo in razširjanje podatkov, da bi lahko bolje predvidela nove izzive na področju drog in se nanje učinkoviteje odzivala, tudi z ukrepi za pripravljenost in drugimi z dokazi podprtimi odzivi.

1.1. Povečanje ozaveščenosti o tveganjih in krepitev v prihodnost usmerjenega pristopa EU

Krepitev situacijskega zavedanja EU pomeni izboljšanje njene zmožnosti za hitro analizo in izmenjavo podatkov o nastajajočih trendih. EUDA razpolaga s ključnimi orodji, kot je evropska mreža forenzičnih in toksikoloških laboratorijev, katere uspešna vzpostavitev je bistvena za okrepitev pripravljenosti EU.

Agencije EU, zlasti EUDA in Europol, bi morale **izboljšati pravočasnost spremljanja stanja na področju drog na ravni EU** v tesnem sodelovanju z državami članicami. EUDA bo državam članicam pomagala izboljšati usklajeno zbiranje podatkov z uporabo virov, kot so geoprostorska obveščevalna orodja statističnega urada EU (Eurostat) ter podatki Evropskega centra za preprečevanje in obvladovanje bolezni (ECDC). Uporabila bo inovativne pristope za prepoznavanje zgodnjih znakov, ki kažejo na spremembo stanja na področju drog, z opiranjem na obstoječe analize podatkov iz bolnišničnih nujnih primerov, ostankov v injekcijskih brizgah ali komunalnih odpadnih voda.

Glede na hitro in stalno pojavljanje novih snovi je ključna **hitra izmenjava informacij po vsej EU**. V ta namen bo EUDA nadgradila sistem EU za zgodnje opozarjanje, da bi omogočila hitro identifikacijo novih psihoaktivnih snovi, spremljanje njihove sestave in jakosti, ocenjevanje njihove škodljivosti ter sistematično zagotavljanje teh informacij državam članicam. To izmenjavo informacij bo podpirala Evropska mreža forenzičnih in toksikoloških laboratorijev, ki bo tudi

²⁰ Europol (2025), *European Union Serious and Organised Crime Threat Assessment – The changing DNA of serious and organised crime* (Ocena ogroženosti zaradi hudih kaznivih dejanj in organiziranega kriminala v Evropski uniji – Spreminjajoča se narava hudih kaznivih dejanj in organiziranega kriminala).

zagotavljala strokovno znanje na ravni EU. Poleg tega morajo organi držav članic ali Komisija v nekaterih primerih resne čezmejne grožnje za zdravje objaviti opozorilo v sistemu za zgodnje opozarjanje in odzivanje²¹, da se zagotovi učinkovitejši odziv.

Nazadnje, EU in njene države članice bi morale okrepiti svoje **zmogljivosti predvidevanja** z uporabo novih in obstoječih podatkovnih sistemov. To bo pripomoglo k predvidevanju srednje- in dolgoročnih trendov na področju drog, kot so vpliv digitalizacije, tveganja za mlade in porast sintetičnih drog. EUDA bo okrepila svoje dejavnosti obzornega preiskovanja in predvidevanja, da bi opredelila pomanjkljivosti na trgih z drogami, vključno z učinkom digitalizacije, morebitnim vplivom novih sintetičnih drog in izzivi, ki izhajajo iz sprememb politik.

1.2. Okrepitev zmogljivosti EU za odzivanje

EU mora biti bolje pripravljena za odzivanje na nastajajoče grožnje, povezane z drogami. V ta namen bo EUDA v sodelovanju z nacionalnimi strokovnjaki **pripravila ocene ogroženosti glede novih zdravstvenih in varnostnih groženj, povezanih z drogami**. Ocene bodo vključevale jasne možnosti odzivanja, ki bodo pripomogle k blažitvi groženj na nacionalni ravni in ravni EU²². Pripravljenost EU mora vključevati tudi odzivanje na porast novih močnih sintetičnih drog. Zato bo EUDA pripravila oceno ogroženosti glede zelo močnih sintetičnih opioidov v Evropi.

Poleg tega bi morale države članice razviti **nacionalne ukrepe za pripravljenost in odzivanje**, ki bi dopolnjevali prizadevanja EU v okviru načrta Unije za preprečevanje, pripravljenost in odzivanje na zdravstvene krize²³. Morale bi zagotoviti, da njihovi sistemi omogočajo predvidevanje, preprečevanje in blaženje groženj, tudi s hitro uvedbo zdravstvenih protiukrepov ter zagotavljanjem sredstev za zmanjševanje škode.

EUDA bo prek **evropskega sistema opozarjanja na droge**²⁴ objavljala tudi ciljna hitra zdravstvena in varnostna opozorila o resnih tveganjih, povezanih z drogami, kot so zelo močne sintetične droge. Ta sistem opozarjanja bo prispeval k učinkovitemu in pravočasnemu obveščanju o tveganjih, vzpostavljajal povezave z nacionalnimi sistemi opozarjanja ter omogočal neposredno obveščanje zdravstvenih delavcev in uslužbencev organov preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj.

1.3. Združevanje raziskovalnih prizadevanj

Prizadevanja na ravni EU in nacionalni ravni bi morala biti osredotočena na izboljšanje razumevanja vrzeli v raziskavah, povezanih z vedenjem pri uporabi drog, možnostmi zdravljenja, hkratno uporabo več snovi, duševnimi motnjami in družbenim vplivom nedovoljenega prometa s

²¹ Uredba (EU) 2022/2371 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. novembra 2022 o resnih čezmejnih grožnjah za zdravje in razveljavitvi Sklepa št. 1082/2013/EU, UL L 314, 6.12.2022, str. 26.

²² V sinergiji z oceno načrtovanja preprečevanja, pripravljenosti in odzivanja iz člena 8 Uredbe (EU) 2022/2371 o resnih čezmejnih grožnjah za zdravje.

²³ Delovni dokument služb Komisije Uvedba načrta Unije za preprečevanje, pripravljenost in odzivanje na zdravstvene krize, SWD(2025) 393 final.

²⁴ Uredba (EU) 2023/1322 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. junija 2023 o Agenciji Evropske unije za droge (EUDA) in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1920/2006, UL L 166, 30.6.2023, str. 6, člen 13.

prepovedanimi drogami. Z raziskovalnimi dialogi²⁵ želi EU olajšati **izmenjavo znanja in določiti raziskovalne prednostne naloge**. EUDA bo vzpostavila podatkovno zbirko o raziskavah, povezanih z drogami, in skupnost znanja, ki bo združila oblikovalce politik, znanstvenike, civilno družbo in strokovnjake na terenu, za premostitev ključnih vrzeli v znanju. Da bi spodbudila inovacije v varnostni industriji, ki neposredno koristijo organom preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj, bo Evropska komisija pripravila pregled nujnih tehnoloških in operativnih potreb na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj za boj proti organiziranemu kriminalu, vključno z nedovoljenim prometom s prepovedanimi drogami.

Pri obravnavanju nastajajočih zdravstvenih in varnostnih groženj, povezanih z drogami, kot so nove psihoaktivne snovi in nove oblike uporabe, vključno z vejpanjem, imajo še naprej ključno vlogo inovacije. EU in države članice bi morale z izkoriščanjem novih tehnologij in umetne inteligence zagotoviti ustrezno financiranje inovacij, izboljšati tehnologije za odkrivanje, ki vključujejo umetno inteligenco, za hitro identifikacijo predhodnih sestavin na mejah EU ter zagotovitev podpore organom preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj pri zatiranju proizvodnje drog. Komisija bo ob podpori Europola in EUDA usklajevala razširjanje inovativnih praks med akterji na področju drog. Inovativna orodja za **kartiranje podeželskih proizvodnih območij, koridorjev nedovoljenega prometa in območij z okoljskimi tveganji je treba nadgraditi**, da bi izboljšali obveščevalno sliko. Zagotoviti bi bilo treba usposabljanje za izboljšanje tehničnih spretnosti organov preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj, ki bi moralo biti dopolnjeno s stalnimi raziskavami za izboljšanje obveščevalne slike, s čimer bi zagotovili celovito razumevanje in učinkovito odzivanje na izzive, povezane z drogami.

Komisija bo s programi EU za financiranje raziskav in inovacij spodbudila raziskave za razumevanje motenj zaradi uporabe drog in vedenjskih vzorcev, pa tudi za razvoj inovativnih terapij za uporabo stimulansov ter varno uporabo opioidov in psihoaktivnih snovi v medicinske namene. Spodbujanje digitalnih orodij in aplikacij zdravstvenega varstva je bistveno za optimizacijo zdravstvenih in socialnih sistemov.

V tem kontekstu bo evropski zdravstveni podatkovni prostor (EHDS) omogočal varen dostop do elektronskih zdravstvenih podatkov v vseh državah članicah ter podpiral raziskave, inovacije in oblikovanje javnih politik glede zdravstvenih trendov, povezanih z drogami, rezultatov zdravljenja in vpliva novih psihoaktivnih snovi²⁶.

Ključne prednostne naloge

Komisija in države članice bi morale ob podpori ustreznih agencij EU:

- **olajšati izmenjavo znanja in opredelitev raziskovalnih prednostnih nalog prek raziskovalnih dialogov,**
- **usklajevati operativno podporo ter razširjanje inovativnih praks in rešitev med ustreznimi akterji na področju drog.**

²⁵ Letna izmenjava informacij o raziskavah, povezanih z drogami, v okviru horizontalne delovne skupine za droge za krepitev povezav med politiko in raziskavami ter sodelovanja na ravni EU, vzpostavljena na podlagi sklepov Sveta iz decembra 2009 o krepitvi raziskovalnih zmogljivosti EU na področju prepovedanih drog, 17177/09.

²⁶ Uredba (EU) 2025/327 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2025 o evropskem zdravstvenem podatkovnem prostoru ter spremembi Direktive 2011/24/EU in Uredbe (EU) 2024/2847, UL L, 2025/327, 5.3.2025.

V skladu z razširjenim mandatom bo EUDA:

- nadgradila sistem EU za zgodnje opozarjanje, da bi omogočila hitro in sistematično identifikacijo novih psihoaktivnih snovi ter posredovanje teh informacij državam članicam,
- vzpostavila evropski sistem opozarjanja na droge za objavljane ciljnih hitrih zdravstvenih in varnostnih opozoril o resnih tveganjih, povezanih z drogami,
- pripravila ocene ogroženosti glede novih zdravstvenih in varnostnih groženj, povezanih z drogami, ter posebno oceno ogroženosti zaradi zelo močnih sintetičnih opioidov v Evropi,
- izboljšala pravočasno spremljanje stanja na področju drog z razširitvijo zbiranja podatkov na ravni EU, zlasti na podlagi hitrega poročanja nacionalnih kontaktnih točk v okviru mreže Reitox²⁷.

Države članice se spodbuja, naj:

- razvijejo nacionalne ukrepe za pripravljenost in odzivanje, vključno z ukrepi za predvidevanje in ublažitev novih in nastajajočih groženj, povezanih z drogami.

II. VAROVANJE JAVNEGA ZDRAVJA

Vse večja razpoložljivost ter uporaba raznolikih in močnih prepovedanih drog močno vplivata na javno zdravje. **Zato v ospredju odziva EU na uporabo prepovedanih drog ostaja zmanjšanje povpraševanja.** V povezavi s prizadevanji za zmanjševanje škode bi moral širok nabor ukrepov usklajeno uresničevati tri glavne cilje: zmanjšanje uporabe drog, zagotovitev dostopnega zdravljenja za vse ter podpora okrevanju in ponovnemu vključevanju oseb z motnjami zaradi uporabe drog v družbo.

Strateška prednostna naloga 2: izvajanje z dokazi podprtega preprečevanja in ozaveščanja o tveganjih

EU bi morala dejavno sodelovati pri preprečevanju in zmanjševanju uporabe drog z izvajanjem in razširitvijo učinkovitih dejavnosti preprečevanja in ozaveščanja v državah članicah, hkrati pa okrepiti z dokazi podprte in učinkovite zdravstvene ukrepe.

2.1. Okrepitev učinkovitih dejavnosti preprečevanja

Z dokazi podprto preprečevanje bi moralo biti osrednji element pristopa EU k javnemu zdravju za zmanjševanje tveganj zasvojenosti z drogami in škode, povezane z drogami. Države članice bi zato morale **okrepiti univerzalne dejavnosti preprečevanja.** Programi zgodnjega preprečevanja bi morali biti osredotočeni na krepitev odpornosti, izboljšanje zdravstvene pismenosti ter spodbujanje življenjskih veščin in zdravega načina življenja. Izvajati bi bilo treba **okoljske dejavnosti preprečevanja** za zmanjševanje izpostavljenosti posameznikov uporabi snovi in

²⁷ Evropska informacijska mreža na področju drog in zasvojenosti z drogami (mreža Reitox).

razvoju zasvojenosti²⁸. Da bi omogočili znatno okrepitev odpornosti državljanov, je treba dejavnosti preprečevanja uporabe drog vključiti v ukrepe, ki obravnavajo druge ključne dejavnike zdravja, kot sta uporaba tobaka in škodljivo uživanje alkohola, skupaj s celovitimi pobudami za spodbujanje zdravja.

Komisija bo okrepila svoje delo na področju preventivnega zdravja s pobudami za bolezni srca in ožilja ter duševno zdravje v okviru pobude „Healthier Together“ – okvir EU za nenalezljive bolezni²⁹. Ta pristop prispeva k zmanjševanju uporabe drog in krepitvi odpornosti duševnega zdravja proti motnjam zaradi uporabe psihoaktivnih snovi. Komisija podpira države članice s celostnim pristopom k duševnemu zdravju prek posebnega sporočila³⁰, s poudarkom na ranljivih skupinah in neenakostih na področju zdravja. Ključne pobude vključujejo krepitev zmogljivosti držav članic v sodelovanju s Svetovno zdravstveno organizacijo (SZO)³¹ ter vzpostavitev programa EU-PROMENS³², programa usposabljanja in izmenjav na področju duševnega zdravja s poudarkom na podpori ranljivim skupinam.

Hkrati je treba izboljšati ozaveščenost državljanov o tveganjih za zdravje in varnostnih tveganjih, povezanih z uporabo drog, njihovo proizvodnjo in nedovoljenim prometom z njimi. Veliko zaskrbljenost povzroča naraščajoča uporaba stimulansov, kot je kokain, ki ne pomeni le resnih izzivov za javno zdravje, vključno z dolgoročnimi tveganji za zdravje³³, temveč tudi vzbuja varnostne pomisleke zaradi nasilja in kriminala, povezanih s trgov kokaina³⁴. EU bi zato morala spodbujati z dokazi podprte dejavnosti ozaveščanja. Za učinkovitejše obravnavanje teh vprašanj bo EUDA državam članicam pomagala pri **razvoju učinkovitih dejavnosti ozaveščanja**, usmerjenih na prednostna področja, vključno z uporabo kokaina in novimi zelo močnimi sintetičnimi drogami.

Poleg tega bi se morale države članice osredotočiti na oblikovanje in spodbujanje **ciljnih ukrepov preprečevanja**, posebej prilagojenih skupinam z večjim tveganjem izpostavljenosti prepovedanim drogam. Med njimi so mladi, pri katerih obstaja tveganje za uporabo drog ali ki z drogami že eksperimentirajo, ter osebe z akutnimi in kroničnimi duševnimi motnjami. Ciljne dejavnosti preprečevanja bi morale temeljiti na znanstvenih dokazih, biti prilagojene posebnim socialno-ekonomskim in kulturnim razmeram ter se izvajati v najrazličnejših okoljih, kot so šole, šport, nočno življenje, internet in platforme družbenih medijev ter zapori.

2.2. Razširjanje dokazov za učinkovite dejavnosti preprečevanja

EU bi morala spodbujati izvajanje **z dokazi podprtih programov ozaveščanja in preprečevanja**, spremljati nove ukrepe, pregledovati njihovo uspešnost ter razširjati dobre prakse.

Izvajanje obstoječih **standardov kakovosti** na področju preprečevanja bi bilo treba okrepiti v vseh državah članicah. Minimalni standardi kakovosti pri zmanjševanju povpraševanja, evropski

²⁸ Okoljski ukrepi so regulativni, ekonomski in fizični ukrepi, namenjeni spreminjanju kulturnih, socialnih, fizičnih in ekonomskih okoliščin, v katerih posamezniki sprejemajo odločitve (o uporabi drog), ter podpora bolj zdravim izbira.

²⁹ [Healthier together – EU non-communicable diseases initiative – Public Health \(Pobuda EU „Healthier Together“ v zvezi z nenalezljivimi boleznimi – Javno zdravje\)](#).

³⁰ [Duševno zdravje – Javno zdravje – Evropska komisija](#).

³¹ [Who.int/europe/activities/partnering-with-the-european-union-\(eu\)-to-tackle-mental-health-challenges](#).

³² [EU-PROMENS Project Page - EU-PROMENS \(stran projekta EU-PROMENS – EU-PROMENS\)](#).

³³ EUDA (2025), *Evropsko poročilo o drogah za leto 2025: trendi in razvoj*.

³⁴ EUDA in Europol (2024). *EU Drug Markets Analysis: Key insights for policy and practice* (Analiza trgov drog v EU: ključna spoznanja za politiko in prakso).

standardi kakovosti za preprečevanje uporabe drog, mednarodni standardi Urada Združenih narodov za droge in kriminal (UNODC)/SZO za preprečevanje uporabe drog in evropski program preventive zagotavljajo praktične smernice za učinkovito preprečevanje. Nacionalna prizadevanja za izboljšanje kakovosti preprečevanja, zdravljenja in oskrbe bi bilo treba okrepiti z razvojem modulov usposabljanja za izvajalce, zdravstvene delavce, socialne delavce, uslužbence organov preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj ter nosilce odločanja.

Strateška prednostna naloga 3: izboljšanje zdravljenja, okrevanja in ponovnega vključevanja

Države članice bi morale zagotoviti, da imajo osebe, ki uporabljajo droge, dostop do zdravstvenega in socialnega varstva, in sicer z zagotavljanjem cenovno dostopnega zdravljenja, usklajenega z dejavnostmi ponovnega vključevanja in socialne vključenosti.

3.1. Olajšanje dostopa do prostovoljnih, celostnih in prilagojenih možnosti zdravljenja

Osebe, ki uporabljajo droge, bi morale imeti zagotovljen preprost in pravočasen **dostop do cenovno dostopnega, kakovostnega in prilagojenega zdravljenja**, v skladu s pravico do oskrbe, določeno v evropskem stebru socialnih pravic³⁵. Glede na raznolikost prepovedanih drog v obtoku nezadostna razpoložljivost in izkoriščenost zdravljenja negativno vplivata na zdravje.

Zato bi si morali nacionalni in regionalni zdravstveni sistemi prizadevati za izboljšanje zmožnosti zagotavljanja učinkovitih, na posameznika naravnanih storitev zdravljenja in okrevanja za motnje zaradi uporabe drog po vsej Evropi, tudi v manj razvitih regijah, na podeželskih in oddaljenih območjih ter v najbolj oddaljenih regijah EU. Ob upoštevanju, da se potrebe posameznikov razlikujejo, se države članice spodbuja, naj v okviru neprekinjene oskrbe ponudijo **širok nabor z dokazi podprtih možnosti zdravljenja**. To vključuje celostne storitve za posameznike, ki hkrati uporabljajo več snovi, ter za osebe s sočasnimi motnjami zaradi uporabe drog in duševnimi motnjami³⁶. Za obravnavanje uporabe stimulansov, kot je kokain, so potrebne dodatne možnosti zdravljenja. Celostne storitve zdravljenja zasvojenosti z drogami bi morale združevati zdravstvene in socialne službe ter po potrebi službe preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj, da bi odražale medsebojno povezanost zdravja, socialne blaginje in varnosti.

Poleg tega bi morale države članice okrepiti dejavnosti preprečevanja, zdravljenja in oskrbe, povezane z drogami, v zaporih, da bi obravnavale večjo razširjenost uporabe drog v zaporih v primerjavi s splošnim prebivalstvom. Zdravljenje, rehabilitacija in okrevanje se morajo nadaljevati tako med prestajanjem zaporne kazni kot po izpustitvi.

Dostop do zdravljenja v Evropi bi moral biti **prostovoljen** in visokokakovosten. Države članice bi morale **izboljšati kakovost zdravljenja**, da bo skladna z najnovejšimi znanstvenimi dokazi in spreminjajočimi se družbenimi potrebami. Države članice se zato spodbuja, naj posodobijo in izvajajo minimalne standarde kakovosti pri zmanjševanju povpraševanja po drogah, ki jih je Svet sprejel leta 2015³⁷, ter sodelujejo z organizacijami civilne družbe in delovnimi skupinami. EUDA

³⁵ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij Vzpostavitev evropskega stebra socialnih pravic, COM(2017) 250 final.

³⁶ Sklepi Sveta iz decembra 2023 o osebah z motnjami zaradi uporabe drog, ki se pojavljajo skupaj z drugimi duševnimi motnjami, 16112/23.

³⁷ Sklepi Sveta iz septembra 2018 o izvajanju akcijskega načrta EU za boj proti drogam (2013–2016) glede minimalnih kakovostnih standardov pri zmanjševanju povpraševanja po drogah v Evropski uniji, 11985/15.

bo ta prizadevanja podpirala z ocenjevanjem kakovosti ukrepov na nacionalni, regionalni in lokalni ravni (okvir kakovosti EU) ter z razvojem **celovitih smernic na ravni EU o standardih kakovosti**.

3.2. Spodbujanje ponovnega vključevanja in socialne vključenosti

Storitve zdravljenja zasvojenosti z drogami bi bilo treba dopolniti z dejavnostmi, ki spodbujajo okrevanje in ponovno vključevanje v družbo, pri čemer bi bilo treba spodbujati vsedružbeni pristop. Da bi preprečili, da bi posamezniki ostali brez podpore, je bistveno spodbujati dejavno sodelovanje med zdravstvenimi in socialnimi službami, službami za zaposlovanje, za mlade ter za zmanjševanje škode.

Uporaba drog je lahko tako posledica kot vzrok socialne izključenosti. Države članice morajo izboljšati **ponovno vključevanje oseb** z motnjami zaradi uporabe drog v skupnost in na trg dela. To pripomore k zmanjšanju uporabe drog in tveganja ponovne uporabe po zaključenem zdravljenju. V podporo tem prizadevanjem bo Komisija spodbujala socialno-ekonomsko vključevanje oseb v ranljivem položaju, tudi oseb, ki uporabljajo droge, z uporabo obstoječih in prihodnjih instrumentov porabe EU, kot sta Evropski socialni sklad plus (ESS+) in Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR), ali predlaganih nacionalnih in regionalnih partnerskih načrtov po letu 2028.

Socialni ukrepi lahko bistveno izboljšajo položaj oseb, ki uporabljajo droge, zlasti tistih, ki so izpostavljene tveganju revščine, socialne izključenosti ali brezdomstva. Države članice se spodbuja, naj **izvajajo ukrepe socialne podpore, namenjene osebam, ki uporabljajo droge**, tudi prek skupnostnih in vrstniških projektov, povezanih z okrevanjem, stanovanjsko podporo, pomočjo na področju duševnega zdravja in zaposlitvenimi možnostmi. Komisija bo okrepila ukrepe za obravnavanje različnih razsežnosti in strukturnih vzrokov izključenosti ter izboljšala dostop do socialnih in podpornih storitev, tudi v okviru prihodnje strategije EU za boj proti revščini. Poleg tega bo v okviru **evropske platforme za boj proti brezdomstvu** opredelila potrebe ranljivih skupin, vključno z osebami, ki uporabljajo droge, ter vprašanje brezdomstva sistematično obravnavala v vseh politikah.

Bistveno je povezovanje varnostnih in socialnih politik. Alternative preiskovalnemu priporu³⁸ in prisilnim sankcijam³⁹ so lahko v pomoč pri ponovnem socialno-ekonomskem vključevanju oseb, ki so storile z drogami povezana kazniva dejanja, ter lahko pripomorejo k upadu povratništva, zmanjšanju stigmatizacije in morebitnemu znižanju sodnih stroškov, hkrati pa izboljšajo varnostne rezultate. Države članice bi morale **okrepiti in razširiti razpoložljivost takih alternativ**, da bi bolje povezovalе kazensko-pravne, socialne in zdravstvene sisteme, zlasti za mlade.

Za razširjanje znanstvenih dokazov in dobrih praks širšemu krogu strokovnjakov bo EUDA vzpostavila novo učno platformo – PLATO 2.0 –, v okviru katere bodo na voljo razširjene in prilagojene možnosti e-učenja na področju ponovnega vključevanja v družbo.

³⁸ Priporočilo Komisije (EU) 2023/681 z dne 8. decembra 2022 o procesnih pravicah osumljencev in obdolžencev, ki jim je bil odrejen preiskovalni pripor, ter materialnih pogojev pripora, UL L 86, 24.3.2023, str. 44.

³⁹ Alternative prisilnim ukrepom so opredeljene kot ukrepi, ki vključujejo rehabilitacijski element ali so podlaga za neukrepanje (npr. odločitev, da se oseba ne obdolži ali preganja), in ukrepi, ki se uporabljajo namesto zaporne ali druge kazni (npr. izrek pogojne kazni z zdravljenjem zasvojenosti z drogami).

Ključne prednostne naloge

Komisija bo:

- okrepila prizadevanja na področju preventivnega zdravja z izvajanjem pobude EU „Healthier Together“ v zvezi z nenalezljivimi boleznimi,
- nadaljevala izvajanje vodilnih projektov v skladu s poročilom o celovitem pristopu k duševnemu zdravju.

EUDA bo:

- podpirala države članice pri oblikovanju učinkovitih dejavnosti ozaveščanja o vplivih uporabe drog in nedovoljenega prometa s prepovedanimi drogami,
- razvijala in spodbujala celovite smernice na ravni EU o minimalnih standardih kakovosti ter svetovala državam članicam pri izvajanju učinkovitih dejavnosti preprečevanja in zdravljenja.

Države članice se spodbuja, naj:

- okrepijo univerzalno in okoljsko preprečevanje na področju zdravja ter razvijejo in izvajajo z dokazi podprte dejavnosti preprečevanja, posebej prilagojene skupinam v ranljivem položaju in mladim,
- izboljšajo razpoložljivost z dokazi podprtih možnosti zdravljenja, ki so vključene v neprekinjeno oskrbo in obravnavajo porast uporabe stimulansov,
- spodbujajo vključevanje oseb, ki uporabljajo droge, z ukrepi socialne podpore ter okrepijo in razširijo uporabo alternativ preiskovalnemu priporu in prisilnim sankcijam za kazniva dejanja, povezana z drogami.

III. IZBOLJŠANJE VARNOSTI IN ZAŠČITA DRUŽBE

Mreže, ki se ukvarjajo z nedovoljenim prometom s prepovedanimi drogami, delujejo po vsem svetu ter s seboj prinašajo nasilje, korupcijo, infiltracijo v zakonito gospodarstvo in škodo za družbo. Prek teh mrež so bile v EU pretihotapljene doslej največje količine kokaina in drugih prepovedanih drog. Za razbitje kriminalnih mrež, prekinitev poti nedovoljenega prometa s prepovedanimi drogami ter uničenje objektov za proizvodnjo drog sta ključna preprečevanje in razkrivanje kaznivih dejanj, povezanih z drogami.

Strategija ponuja celovit okvir za obravnavanje stanja na področju drog s poudarkom na ključnih vprašanjih, povezanih z nedovoljenim prometom s prepovedanimi drogami. Dopolnjena je z namenskim akcijskim načrtom, v katerem so opredeljeni specifični prednostni ukrepi, pri katerih so potrebni nadaljnji razvoj ali okrepljena prizadevanja. Namen akcijskega načrta je okrepiti varnost kot odziv na trenutno stanje na področju drog, po potrebi pa se lahko dopolni z dodatnimi ukrepi glede na razvoj stanja na področju drog.

Strateška prednostna naloga 4: okrepitev sodelovanja na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj ter pravosodnega sodelovanja

EU bo okrepila prizadevanja za razbitje kriminalnih mrež z visokim tveganjem, ki prispevajo k širjenju prepovedanih drog na njenem ozemlju. To vključuje predlaganje strožjih pravil za boj proti organiziranemu kriminalu, krepitev zmogljivosti organov preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj ter pravosodnih organov pri preiskovanju in pregonu, odvzem premoženjske koristi, pridobljene s kaznivimi dejanji, ter onemogočanje kriminalnih dejavnosti znotraj zaporniških sistemov.

4.1. Učinkovit pravni okvir za boj proti nedovoljenemu prometu s prepovedanimi drogami

Komisija bo v letu 2026 predlagala **revidirana pravila za boj proti organiziranemu kriminalu**, s katerimi se bodo izboljšale možnosti za razbitje organiziranih kriminalnih mrež, ki stojijo za nedovoljenim prometom s prepovedanimi drogami. Poleg tega bo ovrednotila okvirni sklep o nedovoljenem prometu s prepovedanimi drogami⁴⁰, da bi presodila, ali še ustreza svojemu namenu, zlasti z vidika njegovega prispevka k učinkovitemu čezmejnemu sodelovanju. Prav tako bo ocenila potrebo po okreptvi evropskega preiskovalnega naloga za izboljšanje čezmejnega zbiranja dokazov v kazenskih zadevah.

4.2. Krepitev zmogljivosti organov preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj ter pravosodnih organov

Preiskovanje organiziranega kriminala in operacij nedovoljenega prometa s prepovedanimi drogami v trenutnem kriminalnem okolju je zahtevno. Za učinkovito razbijanje teh mrež so potrebna usklajena prizadevanja na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj ter pravosodja, podprta s trdnim čezmejnem sodelovanjem in izmenjavo informacij. Kriminalne mreže postajajo vse bolj izpopolnjene, zato se morajo odzviti na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj ter pravosodja prilagajati, vključno z uporabo novih tehnologij in umetne inteligence. Države članice bi morale dati prednost kreptvi zmogljivosti teh organov za učinkovito odkrivanje, preiskovanje in pregon kaznivih dejanj, povezanih z nedovoljenim prometom s prepovedanimi drogami, z uporabo izboljšanih pravnih in operativnih orodij.

Okrepljena Evropska večdisciplinarna platforma proti grožnjam kriminala (EMPACT) bo spodbudila operativno čezmejno sodelovanje. V okviru novega cikla EMPACT so bile opredeljene ključne prednostne naloge za boj proti nedovoljenemu prometu s prepovedanimi drogami ter za prepoznavanje in razbijanje najnevarnejših kriminalnih mrež⁴¹.

Agencije in organi EU bodo podpirali nacionalne organe v boju proti nedovoljenemu prometu s prepovedanimi drogami. Dejavnosti Europola na področju nedovoljenega prometa s prepovedanimi drogami zagotavljajo okvir za operativno sodelovanje. Njegov mandat bo okrepljen, kot je napovedano v strategiji notranje varnosti ProtectEU, s čimer se bo okrepila tudi podpora državam članicam pri preprečevanju nedovoljenega prometa s prepovedanimi drogami. Eurojust podpira nacionalne pravosodne organe pri učinkovitem pregonu kriminalnih mrež, ki se ukvarjajo z nedovoljenim prometom s prepovedanimi drogami. Okrepljeni mandat Eurojusta bo dodatno prispeval k boju proti nedovoljenemu prometu s prepovedanimi drogami, saj bo povečal njegove zmožnosti zagotavljanja podpore preiskovanju in pregonu kaznivih dejanj, povezanih z

⁴⁰ Okvirni sklep Sveta 2004/757/PNZ z dne 25. oktobra 2004 o opredelitvi minimalnih določb glede elementov kaznivih dejanj in kazni na področju nedovoljenega prometa s prepovedanimi drogami, UL L 335, 11.11.2004, str. 8.

⁴¹ Sklepi Sveta iz junija 2025 o kreptvi EMPACT in prednostnih nalogah EU na področju kaznivih dejanj za naslednji cikel EMPACT za obdobje 2026–2029, 9397/25.

drogami. Novi carinski organ EU in vozlišče EU za carinske podatke bosta carini omogočila boljšo analizo tveganj na ravni EU ter dodatno okrepila sodelovanje med carinskimi organi in drugimi organi preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj.

Posodobljeni mandat agencije EUDA povečuje njeno zmogljivost za spremljanje razvoja trga z drogami in zagotavljanje z dokazi podprtih odzivov nanj. CEPOL, Agencija Evropske unije za usposabljanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj, bo okrepila svojo podporo državam članicam s krepitvijo zmogljivosti in usposabljanjem. Agenciji Frontex, Evropski agenciji za mejno in obalno stražo, bodo z načrtovano okrepitvijo zagotovljene napredne tehnologije za nadzor in orodja za situacijsko zavedanje. To bo okrepilo zmogljivost agencije Frontex za odkrivanje in preprečevanje čezmejnega kriminala na zunanjih mejah, vključno z nedovoljenim prometom s prepovedanimi drogami, ter boj proti njemu. Razviti bi bilo treba dodatne sinergije s programom Unije za varno povezljivost in vesoljskim programom EU, da bi okrepili zmogljivosti agencije Frontex na področjih varnih komunikacij, odpornega pozicioniranja, navigacije in določanja časa ter opazovanja Zemlje.

4.3. Sledenje denarju za boj proti kriminalnim združbam

V boju proti organiziranemu kriminalu in kriminalnim mrežam, ki se ukvarjajo z nedovoljenim prometom s prepovedanimi drogami, je ključno sledenje denarju. EU je leta 2024 okrepila pravni okvir za preprečevanje pranja denarja⁴² ter za povrnitev in odvzem premoženja, pri čemer je poudarila pomen finančnih preiskav za razbijanje kriminalnih združb. Države članice bi morale nemudoma v nacionalno pravo prenesti okrepljena pravila **o povrnitvi in odvzemu premoženja**⁴³ ter jih v celoti uporabljati.

EU in države članice bi morale za zaščito lokalnih skupnosti in zakonitih dejavnosti okrepiti prizadevanja za odkrivanje in preprečevanje **infiltracije** kriminala **v zakonite dejavnosti** z uporabo upravnega pristopa⁴⁴. Za sledenje premoženju, pridobljenemu s kaznivimi dejanji, in njegov zaseg mora EU proučiti inovativne prakse za odkrivanje pranja denarja in sledenje dobičkom, pridobljenim z organiziranim kriminalom. Kot je poudarjeno v strategiji notranje varnosti ProtectEU, Komisija proučuje izvedljivost novega vseevropskega sistema za sledenje financiranju terorizma. Za učinkovitejši odziv na grožnjo, ki jo pomeni organizirani kriminal, bo oceno razširila na dobičke, pridobljene z organiziranim kriminalom.

Poleg tega bodo prizadevanja usmerjena v izboljšanje uporabe tehnologij, kot sta napredna analitika in umetna inteligenca, za sledenje transakcijam s kriptosredstvi, s poudarkom na finančnih operacijah kriminalnih združb, zlasti v okviru modelov kriminala kot storitve.

Korupcija spodbuja vse faze nedovoljenega prometa s prepovedanimi drogami, spodkopava zakonito gospodarstvo in je pogosto povezana z ustrahovanjem. Boj proti korupciji ostaja ključna prednostna naloga za zatiranje organiziranega kriminala in nedovoljenega prometa s

⁴² Uredba (EU) 2024/1624 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. maja 2024 o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja ali financiranje terorizma, UL L, 2024/1624, 19.6.2024.

⁴³ Direktiva (EU) 2024/1260 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. aprila 2024 o povrnitvi in odvzemu premoženja, UL L, 2024/1260, 2.5.2024.

⁴⁴ Sklepi Sveta iz junija 2016 o upravnem pristopu k preprečevanju hudega in organiziranega kriminala ter boju proti njemu, 9935/2016.

prepovedanimi drogami. Komisija bo v okviru prihodnje protikorupcijske strategije EU okrepila ukrepe za obravnavo grožnje korupcije in njene uporabe s strani organiziranih kriminalnih združb. Poleg tega bo sodelovala s sozakonodajalcema, da bi omogočila hitro sprejetje direktive o boju proti korupciji⁴⁵.

4.4. Obravnavanje nedovoljenega prometa s prepovedanimi drogami v zaporniških okoljih

Nedovoljen promet s prepovedanimi drogami se z odvzemom prostosti ne preneha. Kriminalne mreže izkoriščajo komunikacijske kanale in uporabljajo obiskovalce za tihotapljenje drog v zapore ter za usklajevanje operacij, povezanih z drogami, zunaj zaporov. Osebe v zaporih je lahko žrtev ustrahovanja, poskusov podkupovanja ali neposrednih groženj. EU mora javno varnost in integriteto pravosodnih sistemov zaščititi pred to grožnjo. Skupaj z državami članicami bi morala spodbujati z dokazi podprte rešitve in izmenjevati dobre prakse za **onemogočanje kriminalnih dejavnosti v zaporniških sistemih**.

Strateška prednostna naloga 5: prekinitev poti nedovoljenega prometa s prepovedanimi drogami

EU je zavezana razbijanju mrež, ki se ukvarjajo z nedovoljenim prometom s prepovedanimi drogami, z usmerjenim delovanjem proti potem nedovoljenega prometa po morju, kopnem in zraku. Posebna prizadevanja bodo namenjena boju proti nedovoljenemu prometu s prepovedanimi drogami v spletnih okoljih, da bi razbili te nezakonite dejavnosti in znatno omejili dejavnosti vpletenih kriminalnih mrež.

5.1. Odkrivanje in zatiranje nedovoljenega prometa s prepovedanimi drogami po pomorskih poteh

Kriminalne mreže v velikem obsegu tihotapijo prepovedane droge v evropska morska pristanišča. Pomorske poti nedovoljenega prometa s prepovedanimi drogami so zelo diverzificirane in potekajo tudi skozi najbolj oddaljene regije EU, poročila pa kažejo na spremembe v načinih delovanja, saj pošiljke drog vse pogosteje prihajajo v večje število manjših evropskih pristanišč. Za prikrivanje teh pošiljk storilci uporabljajo nove metode, ki jih organi preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj ter pomorski organi pogosto težko zaznajo. Europol bo **okrepil strateško analizo pomorskega nedovoljenega prometa** za opredelitev operativnih potreb za preprečevanje novih načinov prevoza in prikrivanja drog.

Pomorski analitični in operacijski center za narkotike (MAOC-N) bi moral dodatno okrepiti svoje dejavnosti, zlasti spremljanje plovil, ki prevažajo prepovedane droge na odprtem morju.

Kot glavni okvir EU za javno-zasebno sodelovanje v boju proti nedovoljenemu prometu s prepovedanimi drogami bo Komisija omogočala izmenjavo dobrih praks prek razširjenega **zavezništva evropskih pristanišč**, kar bo prispevalo h krepitvi odpornosti pristanišč po vsej EU. Prihodnja pristaniška strategija EU bo posebej osredotočena na varnost ter bo oprta na strateški dialog z državnimi uradniki, pristaniškimi organi, zasebnim sektorjem in drugimi ključnimi deležniki. Namen je povečati varnost in pripravljenost pristanišč EU.

⁴⁵ Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o boju proti korupciji, nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2003/568/PNZ in Konvencije o boju proti korupciji uradnikov Evropskih skupnosti ali uradnikov držav članic Evropske unije ter spremembi Direktive (EU) 2017/1371 Evropskega parlamenta in Sveta, COM(2023) 234 final.

5.2. Obravnavanje nedovoljenega prometa s prepovedanimi drogami po kopenskih poteh, prek poštnih storitev in storitev dostave paketov ter v letalskem prometu

S povečano proizvodnjo sintetičnih drog, skupaj z naglim porastom e-trgovanja, se ustvarjajo številne možnosti za tihotapljenje prepovedanih drog z uporabo poštnih storitev in storitev dostave paketov. Nedovoljen promet z manjšimi količinami v pisemskih in paketnih pošiljkah, ki jih je težje odkriti, kumulativno spodbuja obsežne operacije nedovoljenega prometa. Da bi izboljšali odkrivanje tokov prepovedanih drog, bo EU spodbujala javno-zasebno sodelovanje med **sektorjem poštnih storitev in storitev dostave paketov, carinskimi organi ter organi preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj**. Akcijski načrt za boj proti nedovoljenemu prometu s prepovedanimi drogami vključuje konkretne ukrepe za nadaljnji razvoj tega sodelovanja.

Po zračnih poteh se vse pogosteje tihotapijo pošiljke majhnih količin z veliko vrednostjo, ki vsebujejo dizajnerske predhodne sestavine⁴⁶ ali predhodne sestavine za prepovedane droge. Kriminalne mreže poleg izkoriščanja komercialnega letalstva z uporabo človeških kurirjev vse pogosteje uporabljajo zasebno letalstvo, male zrakoplove in posebne lete za neopaženo tihotapljenje drog. EU si bo prizadevala za **okrepitev spremljanja in varnostnih kontrol v splošnem letalstvu**, tudi z večjo izmenjavo informacij med ustreznimi organi civilnega letalstva ter organi preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj, vključno s carinskimi organi.

5.3. Izboljšanje spremljanja in prestrazovanja drog, ki se distribuirajo po spletu

Storilci kaznivih dejanj za promocijo, prodajo in distribucijo prepovedanih drog uporabljajo tako odprti kot temni splet. Za učinkovito odkrivanje in preiskovanje teh spletnih dejavnosti, tudi na temnem spletu in družbenih omrežjih, je treba okrepiti zmogljivosti in operativno podporo organov preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj. Za povečanje varnosti, varstvo mladoletnikov in učinkovit boj proti razširjanju nezakonitih vsebin po spletu morajo ponudniki spletnih storitev in pristojni organi v celoti upoštevati **akt o digitalnih storitvah**. Komisija bo še naprej spremljala in zagotavljala izpolnjevanje obveznosti potrebne skrbnosti zelo velikih spletnih platform in iskalnikov v skladu z aktom o digitalnih storitvah. Poleg tega bo **internetni forum EU** izkoriščal prostovoljno sodelovanje s spletnimi platformami za obravnavo izzivov in izmenjavo dobrih praks za onemogočanje spletne prodaje drog ter preprečevanje novačenja mladoletnikov s strani kriminalnih mrež, pri čemer se bo opiral na ukrepe iz smernic Komisije o ukrepih za zagotavljanje visoke ravni zasebnosti, varnosti in varstva mladoletnikov na spletu v skladu s členom 28(4) Uredbe (EU) 2022/2065⁴⁷. V okviru internetnega foruma EU bo ta dejavnost v sodelovanju z EUDA okrepila vlogo platform družbenih medijev pri preprečevanju uporabe drog, s posebnim poudarkom na doseganju mladih⁴⁸.

Strateška prednostna naloga 6: boj proti proizvodnji sintetičnih drog in predhodnih sestavin

⁴⁶ Kemična snov, zelo podobna predhodni sestavini za prepovedane droge, ki nima nobene znane zakonite uporabe razen na področju raziskav in inovacij.

⁴⁷ Uredba (EU) 2022/2065 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. oktobra 2022 o enotnem trgu digitalnih storitev in spremembi Direktive 2000/31/ES (Akt o digitalnih storitvah), UL L 277, 27.10.2022, str. 1.

⁴⁸ Na podlagi ukrepov iz smernic Komisije o ukrepih za zagotavljanje visoke ravni zasebnosti, varnosti in varstva mladoletnikov na spletu v skladu s členom 28(4) Uredbe (EU) 2022/2065.

Za obravnavo izziva, ki ga prinašajo povečana proizvodnja in uvoz sintetičnih drog ter nedovoljen promet z njimi, bo EU okrepila operativna prizadevanja za odkrivanje in varno uničenje nezakonitih laboratorijev ter zaustavitev dotoka predhodnih sestavin za prepovedane droge.

6.1. Okrepitev operativnih zmogljivosti za odkrivanje in uničenje nezakonitih laboratorijev

Odkrivanje in uničenje nezakonitih laboratorijev, ki proizvajajo in izvažajo sintetične droge in nove psihoaktivne snovi, ostajata velik izziv. Te snovi predstavljajo pomembno prednostno nalogo v okviru EMPACT, kjer policija in carina sodelujeta za doseganje rezultatov. S podporo EMPACT bo EUDA prispevala k boljšemu razumevanju kriminalne proizvodnje drog na ozemlju EU z razvojem **evropske podatkovne zbirke o primerih proizvodnje drog** v sodelovanju z zadevnimi državami članicami.

Uničenje laboratorijev za proizvodnjo drog je zapletena in poleg okoljskih tveganj pomeni resna tveganja za javno zdravje ter za zdravje uslužbencev organov preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj. Za obravnavo teh izzivov bodo Komisija in države članice pripravile smernice in protokole za podporo organom preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj pri odkrivanju in uničenju nezakonitih **laboratorijev za proizvodnjo sintetičnih drog** z uporabo naprednih tehnologij odkrivanja in specializiranih programov usposabljanja. Namen tega pristopa je zmanjšati tveganja za uslužbence organov preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj ter omejiti okoljsko škodo. Poleg tega bosta Europol in CEPOL pripravila navodila za varen transport in odstranjevanje zaseženih kemikalij in opreme, opredelila dobre prakse za varno uničenje laboratorijev ter okrepila usposabljanje in zmogljivosti na tem področju.

6.2. Obravnavanje preusmerjanja predhodnih sestavin za prepovedane droge in dizajnerskih predhodnih sestavin ter nedovoljenega prometa z njimi

Predhodne sestavine za prepovedane droge se pogosto zlorabljajo za proizvodnjo sintetičnih drog in novih psihoaktivnih snovi, kar pomeni resno grožnjo za javno varnost. Revizija zakonodaje o predhodnih sestavinah, ki jo izvaja Komisija, je ključna za izboljšanje spremljanja in nadzora nad predhodnimi sestavinami za prepovedane droge in dizajnerskimi predhodnimi sestavinami⁴⁹. Namen tega predloga je opolnomočiti izvršilne organe in gospodarske subjekte za učinkovitejše odkrivanje sumljivih transakcij, s čimer se bosta okrepila sodelovanje in pozornost pri preprečevanju nezakonite proizvodnje drog. Za podporo izvajanju bo EUDA spremljala razvoj dogodkov, povezanih s preusmerjanjem predhodnih sestavin za prepovedane droge in nedovoljenim prometom z njimi. Prav tako bo prispevala k izvajanju prava EU o predhodnih sestavinah za prepovedane droge z razvojem repozitorija informacij o predhodnih sestavinah za prepovedane droge, ki bo vseboval informacije o predhodnih sestavinah in olajševal izmenjavo informacij za njihovo identifikacijo. Hkrati bi morala EU okrepiti sodelovanje z mednarodnimi partnerji pri spremljanju in preprečevanju nezakonite proizvodnje in preusmerjanja predhodnih sestavin za prepovedane droge, vključno z dizajnerskimi predhodnimi sestavinami, ter nedovoljenega prometa z njimi. Da bi se olajšale forenzične preiskave na nacionalni ravni, bo EU okrepila podporo pri odkrivanju predhodnih sestavin, ki se uporabljajo v objektih za proizvodnjo drog.

⁴⁹ COM(2025) 747 final.

Ključne prednostne naloge

Komisija bo:

- izvajala namenski akcijski načrt EU za boj proti nedovoljenemu prometu s prepovedanimi drogami v tesnem sodelovanju z državami članicami in ustreznimi agencijami EU,
- v letu 2026 ocenila obstoječi okvirni sklep o nedovoljenem prometu s prepovedanimi drogami,
- pripravila pristaniško strategijo EU z močnim poudarkom na varnosti v pristaniščih,
- sodelovala s sozakonodajalcema za hitro sprejetje novih pravil o predhodnih sestavinah,
- ocenila izvedljivost vzpostavitve novega sistema EU za sledenje financiranju, povezanemu z organiziranim kriminalom in terorizmom.

EUDA bo s podporo EMPACT:

- razvila evropsko podatkovno zbirko o primerih proizvodnje drog.

Države članice se spodbuja, naj:

- okrepijo zmogljivosti nacionalnih organov za odkrivanje, preiskovanje in pregon nedovoljenega prometa s prepovedanimi drogami,
- v nacionalno zakonodajo vključijo okrepljena pravila o povrnitvi in odvzemu premoženja ter jih izvajajo,
- odkrivajo in preprečujejo infiltracijo kriminala v zakonite dejavnosti z uporabo upravnega pristopa.

IV. OBRAVNAVANJE TVEGANJ IN ŠKODE

Mogoči učinki prepovedanih snovi na osebe, ki uporabljajo droge, javne prostore in družbo so razlog za vse večjo zaskrbljenost. S porastom močnih novih psihoaktivnih snovi se povečuje tveganje smrtnih primerov zaradi prevelikega odmerka, nedovoljen promet s prepovedanimi drogami pa v lokalne skupnosti prinaša nasilje in okoljsko škodo. Za reševanje teh vprašanj se mora EU osredotočiti na znatno zmanjšanje tveganj in škode, povezanih z drogami, ter izboljšati pripravljenost.

Strateška prednostna naloga 7: zmanjševanje škode, povezane z drogami, za posameznike

V okviru neprekinjene oskrbe, ki zajema preprečevanje in zdravljenje, bodo EU in države članice povečale razpoložljivost učinkovitih ukrepov za zmanjševanje škode in tveganj, da bi zaščitile osebe, ki uporabljajo droge, pred škodljivimi posledicami.

7.1. Povečati razpoložljivost in dostopnosti z dokazi podprtih ukrepov za zmanjševanje škode in tveganj

Nove droge prinašajo nova tveganja, zato morajo države članice razširiti in prilagoditi ukrepe za zmanjševanje škode. Ključno je tesno sodelovanje med zdravstvenimi in socialnimi delavci, civilno družbo in delovnimi skupinami. Ukrepe bi bilo treba vključiti v druge dejavnosti za spodbujanje zdravja, da bi dosegli populacije z visokim tveganjem, na primer z zagotovitvijo prostorov za varno in nadzorovano uporabo drog, objektov za preverjanje drog ali mobilnih enot, ki zagotavljajo zdravstveno in socialno podporo. Ukrepi za zmanjševanje tveganja in škode, vključno z ukrepi, podprtimi s sredstvi kohezijske politike, morajo biti vključeni v regionalne in lokalne politike in razmere, akterji pa morajo sodelovati med sabo pri spodbujanju zdravja, varnosti in zaščite v skupnosti.

Posebno pozornost je treba nameniti ukrepom za zmanjševanje škode, s katerimi naj bi se preprečila ali zmanjšala tveganja prevelikega odmerjanja, nalezljivih bolezni in življenjsko nevarnih okužb. Države članice naj sprejmejo ukrepe za preprečevanje ali zmanjševanje tveganja **prevelikega odmerjanja in smrti, povezanih z drogami**, zlasti z opiodi, z izboljšanjem dostopa do z dokazi podprtih ukrepov, kot so zdravljenje z opiodnimi agonisti in naloksonom, vključno s programi „nalokson za domov“. Za obravnavanje tveganj, povezanih z novimi drogami, kot so sintetični kanabinoidi, in novimi načini uporabe, kot so naprave za vejpanje, so prav tako ključne inovativne strategije.

Dodatna prizadevanja naj bodo usmerjena v preprečevanje, zdravljenje in zmanjševanje z drogami povezanih okužb, **ki se prenašajo s krvjo**, zlasti okužb s HIV in hepatitisom C (virus hepatitisa C – HCV), ter bolezni, ki jih je mogoče preprečiti s cepljenjem, kot sta hepatitis A in B. Osebe, ki droge uživajo intravenozno, bi morale imeti dostop do reševalnih ukrepov, ki temeljijo na smernicah EUDA in ECDC o preprečevanju in obvladovanju nalezljivih bolezni⁵⁰. Ključni so široko dostopni programi za zamenjavo igel in brizgalk ter prostovoljno testiranje in zdravljenje okužb s HIV in HCV. Komisija bo sodelovala s forumom civilne družbe o drogah, da bi **opredelila sistemske ovire, ki vplivajo na ranljive skupine prebivalstva**, vključno z osebami, ki uporabljajo droge.

Poleg tega bi morale države članice razmisliti o razvoju in izvajanju namenskih **ukrepov za zmanjševanje škode** za določene ogrožene skupine. Sem spadajo osebe z duševnimi motnjami, osebe v priporu, LGBTIQ+ osebe, migranti ter mladi v okoljih rekreativne uporabe drog, kot so nočni klubi ali festivali.

7.2. Razširjanje dokazov o učinkovitih ukrepih za zmanjševanje škode

Čeprav obstajajo različni ukrepi za zmanjševanje tveganja in škode za doseganje populacij z visokim tveganjem, bi bilo treba zaradi razvoja drog in načinov njihove uporabe zagotoviti dodatne inovativne ukrepe. EUDA bo pregledala učinkovitost novih ukrepov ter objavila dobre prakse v podatkovni zbirki o zmanjševanju škode. S temi prizadevanji bo zagotovljena široka dostopnost informacij za **podporo razvoju standardov kakovosti** na področju zmanjševanja škode.

EUDA bo na podlagi uspeha evropskega programa preventive razvila namenski program usposabljanja za izboljšanje izvajanja z dokazi podprtih ukrepov za zmanjševanje škode. Pri

⁵⁰ Evropski center za preprečevanje in obvladovanje bolezni (ECDC) in Evropski center za spremljanje drog in zasvojenosti z drogami (EMCDDA) (2023), *Prevention and control of infectious diseases among people who inject drugs* (Preprečevanje in obvladovanje nalezljivih bolezni med injicirajočimi uporabniki drog).

krepitevi zmogljivosti za zmanjševanje škode po vsej Evropi bo državam članicam v pomoč evropski program za zmanjševanje škode.

Strateška prednostna naloga 8: blaženje družbenih in okoljskih vplivov

EU bo okrepila prizadevanja na področju preprečevanja kriminala za zajezitev vse večjega nasilja, povezanega z nedovoljenim prometom s prepovedanimi drogami, pri čemer bo posebna pozornost namenjena zaščiti mladih pred novačenjem v kriminal ter zmanjševanju škode, ki jo prepovedane droge povzročajo družbi, lokalnim skupnostim in okolju.

8.1. Obravnavanje nasilja, povezanega z drogami, in okrepitev preprečevanja kriminala

Nasilje, povezano z drogami, postaja vse bolj kompleksno in je pogosto povezano z organiziranim kriminalom, ki ustvarja cikle škode, ki vplivajo na varnost in zaščito mest in lokalnih skupnosti. Otroci in mladi so pri tem še posebej ranljivi, saj so lahko žrtve, storilci ali tarče novačenja v te skupine. V okviru boja proti nasilju, povezanemu z drogami, želi EU razbiti kriminalne mreže in spodbujati policijsko delo v skupnosti, ki povezuje varnost skupnosti s pobudami na področju javnega zdravja. Komisija bo v okviru **agende EU za mesta** podpirala lokalne organe s spodbujanjem inovativnih lokalnih projektov in omogočanjem izmenjave dobrih praks. Namen te podpore je okrepiti odpornost in kohezijo skupnosti pri obravnavanju izzivov na področju varnosti in socialnega vključevanja, tudi tistih, ki so povezani z drogami. Poleg tega bo EUDA izvajala raziskave in spremljanje za boljše razumevanje **nasilja, povezanega z drogami**, na različnih ravneh.

EU bo prav tako okrepila prizadevanja za preprečevanje novačenja mladih v organizirani kriminal, vključno s spletnimi ukrepi in **z dokazi podprtimi ukrepi preprečevanja**. Države članice se spodbujajo, naj okrepijo zaščitna okolja za mlade z uporabo dobrih praks, ki so na voljo prek centra znanja Evropske mreže za preprečevanje kriminala. Ta prizadevanja zahtevajo sodelovanje med organi preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj, socialnimi delavci, zdravstvenimi delavci in civilno družbo. V okviru Evropske mreže za preprečevanje kriminala bo v podporo tem prizadevanjem razvit **namenski nabor orodij za obravnavo novačenja mladoletnikov s strani kriminalnih mrež**.

Poleg tega bo EU za zaščito otrok pred vsemi oblikami kriminala, tudi tistimi, povezanimi z drogami na spletu in zunaj njega, predlagala **akcijski načrt za zaščito otrok pred kriminalom**, kot je napovedano v strategiji notranje varnosti ProtectEU.

8.2. Obravnavanje stigmatizacije in diskriminacije, povezane z drogami

Evropa se mora lotiti **stigmatizacije**, povezane z uporabo drog in sorodnimi motnjami⁵¹, saj ta negativno vpliva na duševno in telesno zdravje posameznikov. Stigma lahko ovira sposobnost posameznikov, da poiščejo pomoč in se vključijo v družbo, kar lahko pri mladih vodi v opustitev šolanja. Politike bi morale vključevati izkušnje oseb, ki doživljajo stigmatizacijo, povezano z drogami, zlasti s stalnim sodelovanjem s civilno družbo, vključno z osebami, ki uporabljajo droge, in uporabniki storitev, povezanih z drogami. EU bo krepila ozaveščenost ter spodbujala izmenjavo

⁵¹ Sklepi Sveta iz decembra 2022 o pristopu k politikam na področju drog, ki temelji na človekovih pravicah, 15818/22.

informacij in vzajemno učenje prek platforme zdravstvene politike EU, portala dobrih praks EU na področju javnega zdravja ter raziskovalnih projektov, financiranih v okviru programa Obzorje Evropa. Poleg tega bi morale biti naložbe iz ESS+ in ESRR v sinergiji z drugimi skladi in programi EU za celovito podporo socialni vključenosti.

8.3. Uporaba pristopa k pojavu drog, ki upošteva vidik spola

Stanje na področju drog različno vpliva na moške in ženske, saj ženske predstavljajo približno četrtno oseb z resnimi težavami zaradi uporabe drog, vendar le petino oseb, ki vstopajo v zdravljenje. Število smrtnih primerov zaradi prevelikega odmerka med ženskami v EU se je med letoma 2013 in 2023 povečalo za 76 %, kar kaže na dodatne ovire, s katerimi se ženske srečujejo pri dostopu do zdravstvenih in socialnih storitev.

Države članice bi morale v vseh stebrih strategije izvajati **ukrepe, ki upoštevajo vidik spola**, za zagotovitev nediskriminatornega in neoviranega dostopa do storitev, zlasti do zdravljenja in ukrepov za zmanjševanje škode. Prilagojene storitve bi morale vključevati možnosti, namenjene izključno ženskam, varstvo otrok in specializirano podporo, pri kateri se upošteva psihološka travma.

Poleg tega lahko na dostop do zdravstvenih storitev vplivata tudi spolna usmerjenost in spolna identiteta. Pri LGBTIQ+ osebah je tveganje za težave z duševnim zdravjem in nasilje pogosto večje, kar je navedeno tudi v strategiji Komisije za enakost LGBTIQ+ oseb za obdobje 2026–2030⁵². Obravnavanje diskriminacije in odpravljanje ovir za LGBTIQ+ osebe sta ključna za zmanjševanje negativnih vplivov na zdravje ter zagotavljanje pravičnega dostopa do storitev.

8.4. Obravnavanje tveganj, povezanih z vožnjo pod vplivom drog

Ocenjuje se, da je kar četrtna smrtnih žrtev v cestnem prometu v EU – leta 2024 skupaj več kot 19 940 oseb – povezana z alkoholom in/ali drogami⁵³. Za podporo „viziji nič“⁵⁴ in cilju nič smrtnih žrtev na cestah EU do leta 2050 bi morala EU izvajati ukrepe za preprečevanje vožnje pod vplivom drog in prometnih nesreč, ki jih povzročijo vozniki pod vplivom drog.

Z novo direktivo o voznških dovoljenjih⁵⁵ so se države članice zavezale **politiki ničelne tolerance** glede **vožnje pod vplivom drog**. Države članice se spodbuja, naj v nacionalno zakonodajo uvedejo splošno veljavne sheme ničelne tolerance.

⁵² Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij Unija enakosti: strategija za enakost LGBTIQ+ oseb za obdobje 2026–2030, COM(2025) 725 final.

⁵³ Evropska komisija, Generalni direktorat za mobilnost in promet, Modijefsky, M., Janse, R., Spit, W., in drugi, *Prevention of driving under the influence of alcohol and drugs: final report* (Preprečevanje vožnje pod vplivom alkohola in drog: končno poročilo), Urad za publikacije Evropske unije, 2022, <https://data.europa.eu/doi/10.2832/284545>

⁵⁴ Delovni dokument služb Komisije Okvir politike EU za varnost v cestnem prometu za obdobje 2021–2030 – Naslednji koraki v smeri „vizije nič“, SWD(2019) 283 final.

⁵⁵ Direktiva (EU) 2025/2205 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2025 o voznških dovoljenjih, spremembi Uredbe (EU) 2018/1724 Evropskega parlamenta in Sveta in Direktive (EU) 2022/2561 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive 2006/126/ES Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe Komisije (EU) št. 383/2012, UL L, 2025/2205, 5.11.2025.

Glede na visoko udeležbo voznikov začetnikov, večinoma mladih, v prometnih nesrečah, povezanih z vožnjo pod vplivom alkohola in drog, se države članice spodbuja, naj uporabljajo strožja pravila za voznike začetnike v skladu z direktivo. To bi bilo treba podpreti s ciljnim nacionalnimi **prizadevanji za ozaveščanje, ki poudarjajo nevarnost vožnje pod vplivom drog** in so posebej namenjena mladim odraslim. Poleg tega bosta nova direktiva o prepovedih vožnje in prenovljena direktiva o čezmejni izmenjavi informacij omogočili izmenjavo informacij o prometnih prekrških, povezanih z drogami, med državami članicami, s čimer se bo preprečilo, da bi nevarna vedenja, povezana z vožnjo pod vplivom drog, ostala neobravnavana.

8.5. Obravnavanje škode za okolje, povezane z drogami

Pridelava in proizvodnja drog povzročata znatno okoljsko škodo tako v Evropi kot po svetu. V okviru organiziranega kriminala prihaja se odlagajo strupeni kemični odpadki, ki nastajajo pri proizvodnji sintetičnih drog, kar pomeni resna tveganja za okolje in lokalne skupnosti. Na primer pri proizvodnji enega kilograma MDMA nastane približno 58 kg strupenih odpadkov. Pri proizvodnji konoplje se porablja veliko vode in energije, prispeva pa tudi k onesnaževanju vode in zraka⁵⁶.

Uničenje laboratorijev za proizvodnjo prepovedanih drog mora potekati tako, da je zagotovljena varnost uslužbencev organov preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj ter so upoštevani vplivi na okolje. EU bo razvila in uporabljala okolju prijazne metode za varno **ravnanje, transport, odstranjevanje in uničenje zaseženih prepovedanih drog**, predhodnih sestavin, kemikalij, odpadkov in opreme. V skladu s Paktom EU za obravnavanje novih groženj, povezanih s sintetičnimi drogami⁵⁷, bosta CEPOL in EUDA okrepila usposabljanje za organe preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj o varnostnih in zdravstvenih tveganjih, povezanih z uničenjem teh objektov. S platformo EMPACT se bo okrepilo operativno sodelovanje za povečanje zmogljivosti za uničenje laboratorijev za proizvodnjo sintetičnih drog.

Komisija pomaga državam članicam pri izvajanju **nove direktive o kaznivih dejanjih zoper okolje**⁵⁸, ki obravnava kazniva dejanja, kot so onesnaževanje, nezakonito ravnanje z odpadki, uničevanje habitatov in nezakonit odvzem vode.

Komisija spodbuja države članice, naj v nacionalnih strategijah, ki jih morajo pripraviti do 21. maja 2027, izrecno povežejo kazniva dejanja zoper okolje z drugimi kaznivimi dejanji, kot sta proizvodnja prepovedanih drog in nedovoljen promet z njimi. Namen tega povezovanja je povečati učinkovitost strategij z obravnavanjem medsebojne povezanosti teh kaznivih dejanj.

V okviru organiziranega kriminala se za proizvodnjo prepovedanih drog pogosto uporabljajo okolju škodljive prakse, kot so krčenje gozdov ali intenzivna raba vode. Izboljšanje odkrivanja takih praks je ključno, saj prispevajo k zaostrovanju suš, uničevanju habitatov in izgubi biotske raznovrstnosti.

⁵⁶ Evropski center za spremljanje drog in zasvojenosti z drogami ter Europol (2022), *EU Drug Market: Cannabis — In-depth analysis* (Trg z drogami v EU: konoplja – poglobljena analiza).

⁵⁷ Sklepi Sveta iz junija 2025 o paktu za obravnavanje novih groženj, povezanih s sintetičnimi drogami in novimi psihoaktivnimi snovmi, v Evropski uniji, 10265/25.

⁵⁸ Direktiva (EU) 2024/1203 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. aprila 2024 o kazenskoprnem varstvu okolja in nadomestitvi direktiv 2008/99/ES in 2009/123/ES, UL L, 2024/1203, 30.4.2024.

Ključne prednostne naloge

Komisija bo:

- prek Evropske mreže za preprečevanje kriminala razvila in razširjala namenski nabor orodij EU za obravnavanje novačenja mladoletnikov s strani kriminalnih mrež,
- izkoristila okrepljen okvir EMPACT za operativno sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj v boju proti objektom za proizvodnjo prepovedanih drog v okviru izvajanja akcijskega načrta za boj proti nedovoljenemu prometu s prepovedanimi drogami.

EUDA bo:

- razvila evropski program za zmanjševanje škode za podporo krepitvi zmogljivosti na področju ukrepov za zmanjševanje škode po vsej EU,
- tesno sodelovala z državami članicami pri razvoju in izvajanju njihovih ukrepov za preprečevanje kriminala v podporo lokalnim skupnostim in mladim.

Države članice se spodbuja, naj:

- povečajo razpoložljivost ukrepov za zmanjševanje škode in tveganja ter njihovo pokritost, da bi zmanjšali število primerov prevelikega odmerjanja drog ter smrti in okužb, ki se prenašajo s krvjo, po vsej EU,
- sprejmejo politike ničelne tolerance do vožnje pod vplivom drog v skladu z direktivo o vozniških dovoljenjih ter v celoti izkoristijo razpoložljiva čezmejna orodja za izvrševanje teh pravil,
- v celoti izkoristijo novo direktivo o kaznivih dejanjih zoper okolje za odzivanje na okoljske izzive, ki izvirajo iz proizvodnje prepovedanih drog in nedovoljenega prometa z njimi.

V. OBLIKOVANJE TRDNIH PARTNERSTEV

Na stanje na področju prepovedanih drog v Evropi pomembno vplivajo politike na področju drog v tretjih državah, saj kriminalne mreže v EU pri širjenju operacij nedovoljenega prometa sodelujejo z mednarodnimi partnerji. Zato so za učinkovito politiko EU na področju drog ključna mednarodna partnerstva. Znotraj EU je treba tudi okrepiti usklajevanje in partnerstva s civilno družbo ter zasebnimi akterji. Tako se spodbuja vzajemno učenje, olajša izvajanje skupnih operativnih ukrepov ter podpira celovit vsedružbeni pristop.

Strateška prednostna naloga 9: okrepitev mednarodnega sodelovanja

Glede na globalno naravo tega pojava bo EU okrepila sodelovanje s ključnimi mednarodnimi partnerji z učinkovitimi dialogi, krepitvijo zmogljivosti in okrepljenim operativnim sodelovanjem.

9.1. Cilji EU na področju mednarodnega sodelovanja

Namen strategije notranje varnosti ProtectEU je, da bi EU dejavno varovala svoje varnostne interese z obravnavanjem zunanjih groženj, prekinitvijo poti nedovoljenega prometa in varovanjem strateških koridorjev. EU ostaja zavezana vlogi močne zaveznice partnerskih držav ter sodelovanju pri izboljšanju svetovne varnosti in krepitvi vzajemne odpornosti, zlasti proti grožnjam nedovoljenega prometa s prepovedanimi drogami.

Zunanji odnosi EU na področju drog temeljijo na skupni odgovornosti, multilateralizmu in razvojno usmerjenem pristopu ob spoštovanju človekovih pravic, dostojanstva in pravne države. EU ostaja zavezana tem načelom in se zavzema za z dokazi podprt, celovit, uravnotežen in večdisciplinaren pristop k politiki na področju drog. Podpira prizadevanja tretjih držav v skladu z mednarodnimi konvencijami o nadzoru nad drogami in obveznostmi na področju človekovih pravic, kot je določeno v sklepih Sveta o pristopu k politikam na področju drog, ki temelji na človekovih pravicah⁵⁹, in o akcijskem načrtu EU za človekove pravice in demokracijo za obdobje 2020–2027⁶⁰ ter v ustreznih instrumentih ZN o politiki na področju drog. Poleg tega v vseh okoliščinah ohranja odločno stališče proti smrtni kazni in s tem potrjuje svojo zavezanost človekovim pravicam.

EU bo sodelovala s **partnericami širitve** pri usklajevanju strategij proti organiziranim kriminalnim mrežam, izboljševanju informacijskih sistemov na področju drog in krepitvi operativnega sodelovanja. To vključuje podporo razvoju nacionalnih observatorijev za področje drog in sistemov za zgodnje opozarjanje na nove psihoaktivne snovi v skladu s pravom EU ter spodbujanje z dokazi podprtih, celostnih in uravnoteženih politik na področju drog s podporo EUDA. Da bi zagotovili pospešeno vključevanje držav kandidatk v varnostno arhitekturo EU, bi bilo treba partnerice širitve sistematično vključevati in podpirati ter jim zagotoviti dostop do orodij, smernic in priložnosti za krepitev zmogljivosti. Komisija bo prav tako proučila sodelovanje z državami kandidatkami na področju varnosti v pristaniščih, na primer tako, da jih kot opazovalke povabi na srečanja zavezništva evropskih pristanišč.

V sodelovanju s **partnericami iz južnega Sredozemlja** bo EU spodbujala nadaljnje spremljanje in ocenjevanje trendov na področju drog, pravosodno sodelovanje in sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj ter integrirano upravljanje meja, da bi se učinkoviteje odzivali na čezmejni nedovoljeni promet s prepovedanimi drogami, v skladu s stebrom „varnost, pripravljenost in upravljanje migracij“ iz pakta za Sredozemlje. Bistveno je tesnejše operativno sodelovanje EUDA, Europol, Cepola, Eurojusta in MAOC-N z regionalnimi partnerji. Okrepljeno bo tudi operativno sodelovanje s Severno Afriko, Bližnjim vzhodom in Zalivom, zlasti na področju proizvodnje prepovedanih drog in nedovoljenega prometa z njimi, s posebnim poudarkom na kaptagonu.

EU želi okrepiti **mednarodna zavezništva proti grožnjam, povezanim s sintetičnimi drogami**, s sodelovanjem s ključnimi tretjimi državami, kot so Združene države Amerike, Mehika, Kitajska in Indija, da bi onemogočile proizvodnjo prepovedanih drog, zaustavile pretok predhodnih sestavin za prepovedane droge ter okrepile pripravljenost na izzive, povezane s sintetičnimi drogami. Sodelovanje bo osredotočeno na prekinjanje poti nedovoljenega prometa s prepovedanimi

⁵⁹ Sklepi Sveta iz decembra 2022 o pristopu k politikam na področju drog, ki temelji na človekovih pravicah, 15818/22.

⁶⁰ Sklepi Sveta z dne 27. maja 2024 o uskladitvi akcijskega načrta EU za človekove pravice in demokracijo za obdobje 2020–2024 z večletnim finančnim okvirom za obdobje 2021–2027, 9508/24.

drogami, krepitev **odpornosti logističnih vozlišč** po svetu ter preprečevanje izkoriščanja velikih morskih pristanišč s strani organiziranih kriminalnih mrež, zlasti v Latinski Ameriki, Zahodni Afriki in na Zahodnem Balkanu.

Omejevalni ukrepi so pomemben instrument v zunanjem naboru orodij EU in lahko dopolnjujejo dobro uravnotežen sklop politik za učinkovito onemogočanje in zmanjševanje čezmejnega organiziranega kriminala. Komisija trenutno proučuje možnosti za **horizontalni režim sankcij**, usmerjen v posameznike in organizirane kriminalne združbe, vpletene v tihotapljenje migrantov in trgovino z ljudmi. Ker nedovoljen promet s prepovedanimi drogami pogosto krepi čezmejne organizirane kriminalne združbe in ker se za to uporabljajo iste osebe, ki se ukvarjajo s pranjem denarja, osebe, ki trgujejo s kriptovalutami, in drugi ponudniki storitev, bi morda bilo dobro razmisliti o razširitvi področja uporabe takega režima, pri čemer bi bila ta odločitev predmet razprav z državami članicami. Delegacije EU v vseh ustreznih državah in podregijah bodo med svojim osebjem opredelile kontaktne točke za boj proti organiziranemu kriminalu, države članice pa bodo lahko v ta namen napotile uradnike za zvezo.

Ciljni operativni odzivi bodo vključevali carinske organe, organe preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj ter ustrezne organe v ključnih tretjih državah, vključno s pobudami, kot so preiskovalne enote in centri za združevanje obveščevalnih podatkov. EU bo prav tako oblikovala **trdnejša partnerstva** na področju pravosodja in varnosti s ključnimi tretjimi državami in regijami ter okrepila sodelovanje na področju medsebojne pravne pomoči, izročitve ter povrnitve in odvzema premoženja, zlasti z državami v Latinski Ameriki, Karibskem morju in državami sredozemskega območja.

Poleg tega bo Komisija v sodelovanju z državami članicami in partnerskimi državami okrepila prizadevanja v boju proti nedovoljenemu prometu s prepovedanimi drogami ter nadalje razvijala pred kratkim vzpostavljeno **evropsko koalicijo za boj proti drogam**, s čimer se bo povečala učinkovitost skupnih ciljev in strategij.

9.2. Okrepitev dialoga s tretjimi državami in regijami

Za spodbujanje celostnega in uravnoteženega pristopa k politiki na področju drog je ključno vzpostavljanje dialoga s tretjimi državami. EU bo nadaljevala namenske dialoge o drogah s partnerji na Zahodnem Balkanu, v vzhodnem partnerstvu, Latinski Ameriki in na Karibih, v Srednji Aziji ter dvostransko z ZDA, Kitajsko in Kolumbijo. Namen teh dialogov je okrepiti strateško in operativno sodelovanje ter s tem omogočiti učinkovitejše odzive. Začeti bi bilo treba nove dialoge z drugimi prednostnimi državami ali regijami, kjer je problematika drog posebej izrazita. Varnostni dialogi lahko obravnavajo vprašanja politike na področju drog, zlasti nedovoljenega prometa s prepovedanimi drogami, s tematskimi izmenjavami in srečanji strokovnjakov pa se bosta omogočila izmenjava informacij in usklajevanje dejavnosti, na primer z Indijo, za preprečevanje preusmerjanja in nedovoljenega prometa s predhodnimi sestavinami za prepovedane droge.

EU bo v podporo tem prizadevanjem izkoristila diplomatske, politične in finančne instrumente v okviru svoje zunanje politike. Za krepitev zmogljivosti na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj v tretjih državah ter podporo vsevladnemu pristopu k politiki na področju drog se lahko uporabijo vsi instrumenti EU, vključno z NDICI in misijami v okviru skupne varnostne in obrambne politike.

9.3. Operativno sodelovanje

Ker se mreže, ki se ukvarjajo z nedovoljenim prometom s prepovedanimi drogami, na svetovni ravni vse bolj povezujejo, bo EU **okrepila svoj operativni odziv** s partnerstvi z državami kandidatki ter ključnimi tretjimi državami in regijami. Pri tem imajo ključno vlogo agencije s področja pravosodja in notranjih zadev. Vloga Europol pri krepitvi strateških in operativnih zmogljivosti v ključnih tretjih državah je bistvena za razbijanje čezmejnih kriminalnih mrež. Zato Europol širi zunanja partnerstva, da se olajša izmenjava strateških in operativnih informacij ter zagotovi usklajevanje preiskav med različnimi jurisdikcijami. Vloga Eurojusta pri pripravi trdne dokazne podlage zoper kriminalne združbe in olajševanju pregona je ključna za učinkovito pravno ukrepanje proti čezmejnemu kriminalu.

EUDA je v skladu s svojim novim mandatom zavezana izboljšanju mednarodnega sodelovanja in spremljanju razmer na področju drog v tretjih državah, pri čemer podpira razvoj z dokazi podprtih, celostnih in uravnoteženih politik na področju drog. Komisija bo v okviru strategije notranje varnosti ProtectEU spodbujala sklenitev dodatnih sporazumov med EU in tretjimi državami o sodelovanju z Europolom in Eurojustom, zlasti z razširitvijo prizadevanj na več držav v Latinski Ameriki ter zavzemanjem za vključitev več tretjih držav v okvir EMPACT.

EU bo ohranila pobude za **tehnično pomoč in krepitev zmogljivosti** ter programe sodelovanja za podporo tretjim državam pri obravnavanju vprašanj, povezanih z drogami, na način, ki je skladen z obveznostmi na področju človekovih pravic, ter pri spoprijemanju z izzivi na področju javnega zdravja, razvoja, varnosti in zaščite. EU in njene države članice poudarjajo **razvojno usmerjene politike na področju drog ter alternativne in trajnostne razvojne ukrepe**⁶¹, ki prispevajo k zmanjševanju ponudbe drog, varstvu okolja in spodbujanju socialno-ekonomskega razvoja zadevnih regij.

9.4. Ponovna potrditev vodilne vloge EU pri oblikovanju mednarodne politike na področju drog

EU ostaja zavezana večstranskemu sistemu, ki temelji na mednarodnem pravu in načelih Ustanovne listine Združenih narodov⁶². **Ohranila bo vodilno vlogo v procesih oblikovanja politike ZN na področju drog** ter dejavno sodelovala v Komisiji ZN za droge in drugih organih ZN, ki se osredotočajo na zdravje, človekove pravice in razvoj. Ta pristop zajema tudi sodelovanje v večstranskih forumih, kot je Svet Evrope.

EU bo še naprej krepila strateško sodelovanje z mednarodnimi organizacijami, zlasti z UNODC, ki je vodilni organ v sistemu ZN za obravnavo svetovne problematike drog, Mednarodno upravo za kontrolo narkotikov, pa tudi s SZO in Svetovno carinsko organizacijo. Poleg tega bo EU podpirala usklajevanje med ustreznimi organi ZN za celovito in dosledno obravnavanje stanja na področju drog.

⁶¹ Sklepi Sveta iz novembra 2018 o alternativnem razvoju: K novemu razumevanju alternativnega razvoja in z njim povezanih razvojno usmerjenih ukrepov politike na področju drog – prispevek k izvajanju posebnega zasedanja Generalne skupščine Združenih narodov (UNGASS) iz leta 2016 in ciljev trajnostnega razvoja ZN, 14338/18.

⁶² Sklepi Sveta iz junija 2025 o prednostnih nalogah EU v okviru Združenih narodov na 80. zasedanju Generalne skupščine Združenih narodov, september 2025–september 2026, 10491/25.

Strateška prednostna naloga 10: okrepitev usklajevanja na ravni EU in strateških partnerstev

EU priznava večsektorsko naravo politike na področju drog in se zavezuje, da bo te politike, vključno s to strategijo, izvajala na podlagi enotnega vsedružbenega pristopa. To zahteva tesno usklajevanje med institucijami, organi in agencijami EU ter državami članicami ob hkratnem dejavnem vključevanju civilne družbe in akterjev iz zasebnega sektorja. Namen tega sodelovanja je okrepiti skupne ukrepe, povečati učinek in zagotoviti vključujoč pristop k izzivom, povezanim z drogami.

10.1. Okrepitev usklajevanja med institucijami, organi, agencijami EU in državami članicami

Institucije, organi in ustrezne agencije EU morajo **usklajevati svoje dejavnosti**, povezane s prepovedanimi drogami, ter zagotavljati dopolnjevanje znotraj svojih pooblastil. Države članice se spodbuja, naj svoje ukrepe uskladijo s to strategijo in temu ustrezno namenijo ciljna sredstva. Ob upoštevanju lokalnih in regionalnih razlik v stanju na področju drog bi morale države članice v izvajanje strategije vključiti **regionalne in lokalne organe**. Ti organi imajo ključno vlogo pri prilagajanju ukrepov potrebam skupnosti ter spodbujanju sodelovanja med deležniki, kot so zdravstvene službe, organi preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj in organizacije skupnosti, da bi okrepili prizadevanja na področju preprečevanja, zdravljenja in zmanjševanja škode. Na ravni EU imata pomembno vlogo pri razvoju dogodkov, povezanih s politiko na področju drog, Odbor regij in Ekonomsko-socialni odbor.

Usklajevanje med sektorji, zlasti na področju zdravja, varnosti in pravosodja, je ključno tako na ravni EU kot na nacionalni ravni. Z uporabo celostnih pristopov na lokalni ravni, ki vključujejo organe preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj, pravosodne organe, socialne in zdravstvene službe, agencije za zdravila ter organe v sektorjih, kot sta civilno letalstvo in pomorstvo, se lahko izboljšajo rezultati na področju zdravja in varnosti. Takšno sodelovanje med različnimi sektorji je ključno za razvoj celovitih rešitev za izzive, povezane z drogami.

Uspešno izvajanje te strategije je odvisno od učinkovitega upravljanja in usklajevanja. Zato je Svet EU pozvan, naj ob pregledu strategije in opredelitvi prihodnjih usmeritev s podporo Komisije pripravi **okvir za izvajanje**. Ta okvir bi moral vsebovati jasno opredelitev deležnikov, vključenih v izvajanje različnih prednostnih nalog, ter spodbujati sinergije in skladnost med politikami na področju drog na ravni EU, nacionalni in lokalni ravni. Poleg tega bi moral proučiti načine za zagotovitev, da vsaka država članica vzdržuje nacionalni pregled nad vprašanji, povezanimi z drogami, z uporabo vsevladnega pristopa. Tako se bo izboljšalo usklajevanje ter povečal učinek politik na ravni EU, nacionalni in lokalni ravni.

Komisija in Svet EU bi morala redno pregledovati izvajanje strategije in zagotavljati izmenjave z državami članicami. Agencije EU, kot sta EUDA in Europol, bodo pomagale pri spremljanju izvajanja strategije. Za učinkovito spremljanje ukrepov na področju drog so potrebni zbiranje podatkov in kazalniki učinka, EUDA pa bo razširila nabor orodij za ocenjevanje politik za natančno spremljanje napredka in rezultatov, kar bo olajšalo pravočasne prilagoditve strategije za največjo učinkovitost.

10.2. Okrepitev smiselnega sodelovanja s civilno družbo

Za učinkovite politične odzive je treba vključiti osebe, ki jih vprašanja, povezana z drogami, neposredno zadevajo, njihove izkušnje pa uporabiti za oblikovanje utemeljenih in praktičnih rešitev. Civilna družba je ključna pri oblikovanju politik na področju drog na nacionalni ravni, ravni EU in mednarodni ravni. Na ravni EU bo forum civilne družbe o drogah ostal sestavni del izvajanja strategije. Poleg tega bo EUDA v okviru svojega novega mandata okrepila redno sodelovanje s civilno družbo.

Na nacionalni ravni bi bilo treba pri oblikovanju in izvajanju politik ter ukrepov izkoristiti neposredno znanje civilne družbe o nastajajočih trendih in učinkovitih odzivih. Za podporo celovitemu in vključujočemu razvoju politik sta na vseh ravneh ključna zagotavljanje ustrezne dodelitve sredstev za vse službe, dejavne na področju drog, ter spodbujanje vključevanja civilne družbe.

10.3. Okrepitev javno-zasebnih partnerstev v okviru politike na področju drog

Prepovedane droge vplivajo na vse vidike družbe, vključno z delovnim mestom, organizirani kriminal pa se pogosto infiltrira v zakonito gospodarstvo, da bi se ohranil nedovoljen promet s prepovedanimi drogami. Države članice se spodbuja, naj sodelujejo z zasebnim sektorjem pri zmanjševanju ponudbe in povpraševanja po drogah ter obravnavanju škode, povezane z drogami. Komisija bo gradila na uspehu zavezništva evropskih pristanišč z vzpostavitvijo **tesnejših vezi z zasebnimi subjekti**.

Razvoj javno-zasebnih partnerstev je ključen v boju proti nedovoljenemu prometu s prepovedanimi drogami, infiltraciji kriminala ter preusmerjanju predhodnih sestavin, zlasti v sektorjih, kot so poštna storitve. Ta partnerstva bi bilo treba okrepiti tudi na področju zdravstva in ponovnega vključevanja v družbo ter spodbujati sodelovanje z zasebnimi akterji, ki lahko uvajajo inovacije na področju zdravstvenih rešitev. Namen tega celovitega pristopa je povezati prizadevanja v različnih sektorjih za učinkovito reševanje izzivov, povezanih z drogami.

Ključne prednostne naloge

Komisija bo v sodelovanju s Svetom EU in državami članicami:

- **okrepila mednarodni dialog o drogah s tretjimi državami in regijami, vključno s prizadevanji za okrepitev in širitev mednarodnih zavezništev proti sintetičnim drogam,**
- **še naprej vodila sodelovanje EU v procesih politike ZN na področju drog ter spodbujala pristop k politiki na področju drog, ki temelji na človekovih pravicah in je uravnotežen.**

Komisija bo s podporo agencij EU:

- **okrepila operativno sodelovanje pri obravnavanju nedovoljenega prometa s prepovedanimi drogami z državami kandidatkami ter ključnimi tretjimi državami in regijami,**
- **združila prizadevanja z državami članicami za spodbujanje evropske koalicije za boj proti drogami.**

Komisija in države članice bi morale:

- **okrepiti sodelovanje s forumom civilne družbe o drogah,**
- **spodbujati javno-zasebna partnerstva v okviru politike na področju drog.**

Zaključek

V današnjem nepredvidljivem okolju na področju drog mora EU proaktivno predvidevati grožnje, preprečevati škodo ter odločno ukrepati za varovanje zdravja in zagotavljanje varnosti.

Organizirani kriminal in nedovoljen promet s prepovedanimi drogami spodbujata svetovno varnost, spodbujata nasilje, korupcijo in nestabilnost v skupnostih, močne nove sintetične droge pa predstavljajo velike zdravstvene izzive. Potreben je odločen in celosten odziv, ki poudarja pripravljenost in preprečevanje.

Bistvena je krepitev struktur javnega zdravja, osredotočenih na preprečevanje, zdravljenje, ponovno vključevanje v družbo in zmanjševanje škode v okviru neprekinjene oskrbe. Enako pomembno je okrepiti zmogljivosti za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj ter hkrati spodbujati partnerstva, ki dajejo prednost blaginji ljudi. Zagotavljanje trajnostnih rešitev je ključno za zaščito naše družbene strukture in pomoč pri določanju svetovnih standardov za naše partnerje.

Strategija Komisije zagotavlja celovit okvir za usklajeno obravnavanje izzivov, povezanih s prepovedanimi drogami, in usmerja deležnike k zaščiti državljanek in državljanov ter skupnosti pred organiziranim kriminalom, povezanim z drogami, in njegovo škodo. Ta strategija s celostnim in vsedružbenim pristopom povezuje zdravstvene in varnostne politike, krepiti koristi za zdravje in izboljšuje varnostne ukrepe. Komisija z zanimanjem pričakuje razpravo z Evropskim parlamentom in Svetom o teh ključnih vprašanjih.

Uskladitev prizadevanj na področju varnosti in zdravja je ključna za celovit odziv, ki zagotavlja varnejšo in bolj zdravo prihodnost za vse.